

2024/1260

2.5.2024

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/1260

z dnia 24 kwietnia 2024 r.

w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 82 ust. 2, art. 83 ust. 1 i 2 oraz art. 87 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W sporządzonej przez Europol w 2021 r. ocenie zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA) podkreślono rosnące zagrożenie przestępczością zorganizowaną i infiltracją przestępczą. Dostępność korzyści pochodzących z działalności przestępczej – napędzana znacznymi przychodami generowanymi przez przestępczość zorganizowaną, które wynoszą co najmniej 139 mld EUR rocznie i które są w coraz większym stopniu poddawane praniu za pośrednictwem równoległego podziemnego systemu finansowego – stanowi istotne zagrożenie dla integralności gospodarki i społeczeństwa, osłabiając praworządność i prawa podstawowe. Zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej na lata 2021–2025 strategia ta ma na celu sprostanie wyzwaniom związanym z przestępczością zorganizowaną poprzez promowanie transgranicznej współpracy i wymiany informacji, wspieranie skutecznych postępowań przygotowawczych w przypadku siatek przestępczych, eliminowanie korzyści z działalności przestępczej oraz dostosowanie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości do wymogów epoki cyfrowej.
- (2) Głównym motywem organizacji przestępczych, które działają w wymiarze transgranicznym, w tym w ramach siatek przestępczych wysokiego ryzyka, jest uzyskiwanie korzyści finansowych. Aby stawić czoła poważnemu zagrożeniu, jakie stanowi przestępczość zorganizowana, ważne jest, aby właściwe organy dysponowały większymi możliwościami operacyjnymi i niezbędnymi środkami systemowymi pozwalającymi na skuteczne śledzenie i identyfikację, zabezpieczenie i konfiskatę narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa lub mienia pochodzącego z działalności przestępczej, jak również zarządzanie takimi narzędziami, korzyściami lub takim mieniem.
- (3) Organizacje przestępcze zazwyczaj reinwestują część zysków z działalności przestępczej, aby stworzyć zaplecze finansowe, które umożliwia im dalsze prowadzenie takiej działalności. Ponadto organizacje przestępcze często uciekają się do przemocy, gróźb, zastraszania lub korupcji, aby przejąć kontrolę nad przedsiębiorstwami, uzyskać koncesje, zezwolenia, zamówienia publiczne lub dotacje, czerpać nielegalne zyski lub uzyskiwać nielegalne korzyści lub infiltrować kluczowe infrastruktury, takie jak centra logistyczne. Organizacje takie mają zatem negatywne skutki dla swobody konkurencji lub wywierają wpływ na decyzje organów publicznych, zagrażając praworządności i demokracji. Organizacje przestępcze stały się podmiotami gospodarczymi działającymi na skalę światową, mającymi za cel przedsiębiorczość. Pozbawianie przestępców nielegalnych zysków jest niezbędne, aby udaremnić ich działalność i zapobiec ich przenikaniu do legalnej gospodarki.
- (4) Przestępstwa gospodarcze i finansowe, w szczególności w ramach przestępczości zorganizowanej, są często popełniane za pośrednictwem osób prawnych, a przestępstwa wchodzące w zakres stosowania niniejszej dyrektywy mogą być popełniane w interesie lub na rzecz takich osób. W związku z tym nakazy zabezpieczenia i konfiskaty mogą być wydawane również wobec osób prawnych zgodnie z prawem krajowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 100 z 16.3.2023, s. 105.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2024 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r.

- (5) Skuteczny system odzyskiwania mienia wymaga szybkiego śledzenia i identyfikacji narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa oraz mienia, w przypadku którego zachodzi podejrzenie, że pochodzi z działań przestępczych. Takie narzędzia, korzyści lub mienie należy zabezpieczyć, aby zapobiec ich zniknięciu, a następnie skonfiskować po wydaniu nakazu konfiskaty w ramach postępowania w sprawach karnych. Skuteczny system odzyskiwania mienia wymaga także skutecznego zarządzania zabezpieczonym i skonfiskowanym mieniem w celu zachowania wartości tego mienia dla państwa lub w celu jego zwrotu ofiarom.
- (6) Obecne unijne ramy prawne dotyczące śledzenia i identyfikacji, zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi, korzyści lub mienia oraz zarządzania nimi, a także dotyczące biur ds. odzyskiwania mienia obejmują dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE⁽³⁾, decyzję Rady 2007/845/WSiSW⁽⁴⁾ oraz decyzję ramową Rady 2005/212/WSiSW⁽⁵⁾. Komisja dokonała oceny dyrektywy 2014/42/UE i decyzji 2007/845/WSiSW i stwierdziła, że obecne ramy nie realizują w pełni celu polityki, jakim jest zwalczanie przestępczości zorganizowanej przez odzyskiwanie pochodzących z niej zysków.
- (7) Istniejące ramy prawne należy zaktualizować, aby ułatwić i zagwarantować skuteczne działania w zakresie odzyskiwania i konfiskaty mienia w całej Unii. W niniejszej dyrektywie należy zatem ustanowić normy minimalne dotyczące śledzenia i identyfikacji, zabezpieczenia i konfiskaty mienia oraz zarządzania nim w ramach postępowania w sprawach karnych. W tym kontekście postępowanie w sprawach karnych to autonomiczne pojęcie prawa Unii, będące przedmiotem wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, niezależnie od orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla procedur, które państwa członkowskie mogą stosować w celu zabezpieczania i konfiskaty mienia. Konieczne jest wzmocnienie zdolności właściwych organów do pozbawiania przestępców korzyści z działalności przestępczej. W tym celu należy ustanowić normy mające na celu wzmocnienie zdolności śledzenia i identyfikacji oraz zabezpieczania mienia, poprawę zarządzania mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym do czasu rozporządzenia nim w następstwie prawomocnego nakazu konfiskaty, wzmocnienie instrumentów umożliwiających konfiskatę narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa oraz mienia pochodzącego z działalności przestępczej organizacji przestępczych, jak również poprawę ogólnej skuteczności systemu odzyskiwania mienia.
- (8) Niniejsza dyrektywa powinna ułatwiać współpracę transgraniczną dzięki przyznaniu właściwym organom niezbędnych uprawnień i zasobów, aby mogły szybko i skutecznie odpowiadać na wnioski od organów z innych państw członkowskich. Przepisy ustanawiające normy dotyczące wczesnego śledzenia i identyfikacji, pilnych działań podejmowanych w celu zabezpieczenia lub skutecznego zarządzania przyczyniają się do poprawy możliwości odzyskiwania mienia w wymiarze transgranicznym. Biorąc pod uwagę globalny charakter przestępczości zorganizowanej i jej zdolność do szybkiego przemieszczania mienia pochodzącego z działalności przestępczej ponad granicami, należy również zacieśnić współpracę z państwami trzecimi w ramach międzynarodowych ram prawnych.
- (9) Z uwagi na prowadzenie przez organizacje przestępcze jednocześnie różnych rodzajów działalności przestępczej oraz systematyczną i nastawioną na zysk współpracę pomiędzy organizacjami przestępczymi biorącymi udział w różnego rodzaju nielegalnej działalności na różnych rynkach skuteczne zwalczanie przestępczości zorganizowanej wymaga dostępności środków zabezpieczenia i konfiskaty w celu objęcia nimi zysków ze wszystkich przestępstw, w których popełnianiu biorą udział zorganizowane grupy przestępcze. Przestępstwa te obejmują dziedziny przestępczości wymienione w art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Oprócz przestępstw wymienionych w art. 83 ust. 1 TFUE zakresem niniejszej dyrektywy należy objąć także wszystkie przestępstwa zharmonizowane na poziomie Unii, w tym nadużycia przeciwko interesom finansowym Unii w świetle rosnącego udziału zorganizowanych grup przestępczych w takich przestępstwach. Zakresem niniejszej dyrektywy należy objąć także przestępstwa przeciwko środowisku, które stanowią jeden z kluczowych elementów działalności grup przestępczych i często mają związek z praniem pieniędzy lub dotyczą odpadów i pozostałości powstających w ramach produkcji narkotyków i nielegalnego handlu nimi. Ułatwianie nielegalnego wjazdu i pobytu jest jedną z podstawowych dziedzin działalności zorganizowanych grup przestępczych i zazwyczaj powiązane jest z handlem ludźmi. Przestępstwo ułatwiania nielegalnego wjazdu i pobytu należy rozumieć zgodnie z dyrektywą Rady

(³) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.U. L 127 z 29.4.2014, s. 39).

(⁴) Decyzja Rady 2007/845/WSiSW z dnia 6 grudnia 2007 r. dotycząca współpracy pomiędzy biurami ds. odzyskiwania mienia w państwach członkowskich w dziedzinie wykrywania i identyfikacji korzyści pochodzących z przestępstwa lub innego mienia związanego z przestępstwem (Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 103).

(⁵) Decyzja ramowa Rady 2005/212/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie konfiskaty korzyści, narzędzi i mienia pochodzących z przestępstwa (Dz.U. L 68 z 15.3.2005, s. 49).

2002/90/WE⁽⁶⁾ i decyzją ramową Rady 2002/946/WSiSW⁽⁷⁾. Decyzja ramowa 2002/946/WSiSW stanowi, że sankcjom karnym może towarzyszyć konfiskata środka transportu użytego do popełnienia przestępstwa; jednocześnie wyraźnie zaznaczono w tej decyzji, że jej przepisy stosuje się bez uszczerbku dla ochrony zapewnianej uchodźcom i osobom ubiegającym się o azyl w celu zapewnienia pomocy humanitarnej zgodnie z prawem międzynarodowym.

- (10) Oprócz przestępstwa polegającego na udziale w organizacji przestępczej w rozumieniu art. 2 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁽⁸⁾, zakresem stosowania niniejszej dyrektywy należy objąć inne przestępstwa, o których mowa w art. 1 ust 1 decyzji ramowej 2008/841/WSiSW i które zdefiniowane są w prawie krajowym, w stopniu w jakim są one popełniane w ramach udziału w organizacji przestępczej zgodnie z definicją w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2008/841/WSiSW oraz w prawie krajowym, aby przejmować nielegalne zyski pochodzące z działalności przestępczej zazwyczaj prowadzonej przez organizacje przestępcze. Szczególnie zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia, aby w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy znalazły się przestępstwa takie jak podrabianie produktów i piractwo, nielegalny handel dobrami kultury, fałszowanie dokumentów urzędowych i handel nimi, zabójstwo lub spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, nielegalny handel organami i tkankami ludzkimi, uprowadzenie, bezprawne przetrzymywanie lub wzięcie zakładników, rozbój w formie zorganizowanej lub przy użyciu broni, wymuszenie rozbójnicze, handel skradzionymi pojazdami, przestępstwa skarbowe odnoszące się do podatków bezpośrednich i pośrednich, podpalenie, oszustwo, nielegalny handel materiałami jądrowymi lub radioaktywnymi oraz przestępstwa wchodzące w zakres jurysdykcji Międzynarodowego Trybunału Karnego. Niniejsza dyrektywa nie nakłada jednak na państwa członkowskie obowiązku ustanowienia przestępstw lub ich utrzymania.
- (11) Aby zapewnić skuteczne wdrażanie unijnych środków ograniczających, należy rozszerzyć zakres stosowania niniejszej dyrektywy na przestępstwa objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1226⁽⁹⁾.
- (12) W celu przejścia mienia, które mogłoby zostać przekształcone i przekazane, aby ukryć jego pochodzenie, oraz w celu zapewnienia harmonizacji i klarowności definicji w całej Unii należy wprowadzić szeroką definicję mienia, które może stanowić przedmiot zabezpieczenia i konfiskaty. Definicja taka powinna obejmować dokumenty lub instrumenty prawne, w tym w postaci elektronicznej i cyfrowej, potwierdzające prawo do mienia podlegającego zabezpieczeniu i konfiskacie lub prawo związane z takim mieniem, w tym na przykład instrumenty finansowe, trusty lub dokumenty, które mogą stanowić podstawę roszczeń wierzycieli i które z reguły znajdują się w posiadaniu osoby, której dotyczą dane procedury. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących krajowych procedur dotyczących przechowywania dokumentów lub instrumentów prawnych potwierdzających prawo do mienia lub prawo z nim związane, ponieważ procedury te są stosowane przez właściwe organy krajowe lub organy publiczne zgodnie z prawem krajowym. Definicja mienia powinna obejmować wszystkie rodzaje mienia, w tym kryptoaktywa.
- (13) W celu przejścia mienia, które mogłoby zostać przekształcone i przekazane w celu ukrycia jego pochodzenia, oraz w celu zapewnienia harmonizacji i klarowności definicji w całej Unii, należy przewidzieć szeroką definicję korzyści pochodzących z przestępstwa, tak aby objąć nią bezpośrednie korzyści z działalności przestępczej i wszystkie korzyści pośrednie, w tym uzyskane poprzez ponowne zainwestowanie lub przekształcanie korzyści bezpośrednich, zgodnie z definicjami zawartymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1805⁽¹⁰⁾. Korzyści powinny zatem obejmować wszelkie mienie, w tym mienie, które zostało przekształcone lub zamienione – w całości lub w części – w inne mienie, oraz mienie, które zostało połączone z mieniem nabytym z legalnych źródeł – do wysokości szacowanej wartości włączonych do niego korzyści. Korzyści z przestępstwa powinny też obejmować dochody lub inne wpływy wynikające z korzyści pochodzących z przestępstwa lub z mienia będącego wynikiem takiego przekształcenia, zamiany lub połączenia.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 2002/90/WE z dnia 28 listopada 2002 r. definiująca ułatwianie nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz. U. L 328 z 5.12.2002, s. 17).

⁽⁷⁾ Decyzja ramowa Rady 2002/946/WSiSW z dnia 28 listopada 2002 r. w sprawie wzmocnienia systemu karnego w celu zapobiegania ułatwianiu nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz.U. L 328 z 5.12.2002, s. 1).

⁽⁸⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz. U. L 300 z 11.11.2008, s. 42).

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1226 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie w sprawie określenia przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających i sankcji za takie naruszenia oraz zmiany dyrektywy (UE) 2018/1673 (Dz.U. L, 2024/1226, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj>).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1805 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 1).

- (14) Dla śledzenia i identyfikacji mienia na wczesnym etapie postępowania przygotowawczego istotne jest zapewnienie szybkiej identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia, które mogą następnie zostać skonfiskowane, w tym mienia związanego z działalnością przestępczą zlokalizowanego w innych jurysdykcjach, co ułatwi współpracę transgraniczną. W celu zapewnienia, aby postępowaniom przygotowawczym w sprawie przestępstw finansowych nadawano we wszystkich państwach członkowskich odpowiednią wagę, aby rozwiązać problem przestępczości o charakterze transgranicznym, należy nałożyć na właściwe organy obowiązek, aby rozpoczynały śledzenie mienia od chwili powzięcia podejrzenia działalności przestępczej, która może przynosić znaczne korzyści majątkowe. Przy ustalaniu, czy korzyści majątkowe mogą być znaczne, państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustalenia minimalnych progów wartości oczekiwanych korzyści lub pozwalania właściwym organom na indywidualną ocenę każdego przypadku. Aby umożliwić dostateczną elastyczność przy wszczynaniu postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw finansowych, państwa członkowskie powinny mieć możliwość ograniczenia ich zakresu do postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, które mogły zostać popełnione w ramach udziału w organizacji przestępczej. Do celów zapewniania skutecznych postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw finansowych państwa członkowskie powinny udostępniać niezbędne zasoby finansowe i techniczne oraz personel.
- (15) Aby zapewnić skuteczne stosowanie unijnych środków ograniczających, Unia ustanowiła wspólne normy minimalne dotyczące definicji czynów wyczerpujących znamiona przestępstwa, które naruszają unijne środki ograniczające. Aby ułatwić wykrywanie przestępstw związanych z naruszaniem unijnych środków ograniczających, istotne jest przyznanie biurom ds. odzyskiwania mienia uprawnień do śledzenia i identyfikowania mienia należącego do osób i podmiotów objętych tymi środkami, na wniosek właściwych organów krajowych oparty na przesłankach racjonalnych powodach pozwalających sądzić, że takie przestępstwa zostały popełnione. Uprawnienia te powinny pozostawać bez uszczerbku dla wymogów i gwarancji proceduralnych ustanowionych w prawie krajowym, w tym przepisów dotyczących wszczynania postępowania karnego lub, w razie konieczności, wymogu uzyskania zgody organu sądowego.
- (16) Biorąc pod uwagę, że skuteczne śledzenie i identyfikacja mienia mogą wymagać środków śledzenia i identyfikacji, do których zastosowania konieczna jest interwencja innych organów, ważne jest, aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły zwracać się do stosownych organów z wnioskiem o współpracę. Warunki, na jakich można występować z takim wnioskiem, podlegają prawu krajowemu. W biurach ds. odzyskiwania mienia państwa członkowskie mogą zatrudniać przedstawicieli zarówno organów ścigania, jak i organów sądowych lub mogą tworzyć biura ds. odzyskiwania mienia zarówno w obrębie organów ścigania, jak i wymiaru sprawiedliwości.
- (17) Ze względu na transnarodowy charakter finansów wykorzystywanych przez zorganizowane grupy przestępcze państwa członkowskie powinny szybko wymieniać między sobą informacje mogące prowadzić do identyfikacji narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa oraz innego mienia będącego własnością przestępców lub przez nich kontrolowanego. W tym celu niezbędne jest przyznanie biurom ds. odzyskiwania mienia uprawnień do śledzenia i identyfikacji mienia, które może następnie podlegać konfiskacie, aby zapewnić im dostęp do niezbędnych informacji na jasnych warunkach, a także ustanowienie przepisów dotyczących szybkiej wymiany informacji między tymi biurami, zarówno z własnej inicjatywy, jak i na wniosek. W nagłych przypadkach, gdy istnieje ryzyko zniknięcia mienia, odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji należy udzielać jak najszybciej, a w każdym razie w terminie ośmiu godzin. Wymóg śledzenia i identyfikacji przez biura ds. odzyskiwania mienia narzędzi, korzyści lub mienia, które mogą stać się lub są przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub konfiskaty wydanego przez inne państwo członkowskie, ma na celu ułatwienie przygotowania lub wykonania nakazów zabezpieczenia wydanych przez inne państwa członkowskie, ale nie oznacza obowiązku uznawania takich nakazów zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1805.
- (18) Aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły prowadzić skuteczne postępowania mające na celu śledzenie mienia oraz szybko odpowiadać na wnioski transgraniczne, powinny mieć dostęp do informacji, które są niezbędne do ustalenia istnienia mienia, które stanowi lub może stanowić przedmiot nakazu zabezpieczenia lub konfiskaty, lub ustalenia, kto jest właścicielem takiego mienia lub kto sprawuje nad nim kontrolę. Biura ds. odzyskiwania mienia powinny mieć zatem natychmiastowy i bezpośredni dostęp do stosownych danych, takich jak informacje o nieruchomościach, krajowe rejestry obywatelstwa i ewidencja ludności, komercyjne bazy danych oraz bazy danych pojazdów, oprócz dostępu do informacji o rachunkach bankowych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153⁽¹¹⁾ oraz do informacji o beneficjentach rzeczywistych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849⁽¹²⁾. Dostęp do informacji i ich przeszukiwanie powinno się uznać za natychmiastowe

(11) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1153 z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiająca zasady ułatwiające korzystanie z informacji finansowych i innych informacji w celu zapobiegania niektórym przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie lub ich ścigania oraz uchylająca decyzję Rady 2000/642/WSiSW (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 122).

(12) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

i bezpośrednio między innymi w przypadku, gdy organy krajowe prowadzące rejestr przekazują szybko informacje właściwym organom za pośrednictwem automatycznego mechanizmu, pod warunkiem że w udzielane dane lub informacje stanowiące przedmiot wniosku nie może ingerować żadna instytucja pośrednia. Ponadto państwa członkowskie powinny zapewnić, aby biura ds. odzyskiwania mienia miały szybki dostęp – natychmiastowy i bezpośredni albo na wniosek – do innych informacji, które mogą okazać się cenne przy identyfikacji stosownego mienia, takich jak informacje o kredytach hipotecznych i pożyczkach, dane celne lub informacje o przelewach i saldach na rachunkach, a także dane podatkowe, dane dotyczące zabezpieczenia społecznego oraz informacje od organów ścigania. W odniesieniu do danych podatkowych, krajowych danych dotyczących zabezpieczenia społecznego i informacji od organów ścigania państwa członkowskie powinny mieć możliwość postanowienia, że biura ds. odzyskiwania mienia będą miały dostęp do tych informacji na podstawie wniosków zawierających uzasadnienie, a organy posiadające takie informacje będą miały możliwość odmówienia udzielenia dostępu do takich informacji na określonych warunkach, aby zapewnić niezakłócony przebieg postępowań przygotowawczych, poufność informacji przekazanych przez inne państwo członkowskie lub państwo trzecie oraz proporcjonalność wniosków o udzielenie informacji w stosunku do uzasadnionych interesów osoby fizycznej lub prawnej. Dostęp do informacji powinien podlegać szczególnym zabezpieczeniom, które zapobiegają nieuprawnionemu wykorzystywaniu praw dostępu. Takie zabezpieczenia stanowią uzupełnienie wymogów dotyczących zapewnienia ewidencjonowania czynności związanych z dostępem i przeglądaniem zgodnie z art. 25 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680⁽¹³⁾. Zapewnienie dostępu do tych informacji nie uniemożliwia państwom członkowskim uzależniania dostępu od gwarancji proceduralnych ustanowionych w prawie krajowym, przy należyтым uwzględnieniu faktu, że biura ds. odzyskiwania mienia muszą być w stanie szybko odpowiadać na wnioski transgraniczne. Wdrożenie gwarancji proceduralnych nie powinno wpłynąć na zdolność biur ds. odzyskiwania mienia do odpowiadania na wnioski od innych państw członkowskich, zwłaszcza w przypadku wniosków pilnych.

- (19) Aby zapewnić bezpieczeństwo informacji wymienianych przez biura ds. odzyskiwania mienia, wszystkie takie biura powinny mieć bezpośredni dostęp do aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) zarządzanej przez Europol zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794⁽¹⁴⁾. We wszelkiej komunikacji między tymi biurami prowadzonej na podstawie niniejszej dyrektywy należy korzystać ze SIENA lub – w razie potrzeby w wyjątkowych okolicznościach – z innych bezpiecznych kanałów. Korzystanie z innego bezpiecznego kanału może być konieczne w wyjątkowych przypadkach, na przykład gdy pilny charakter wniosku o udzielenie informacji wymaga tymczasowego skorzystania z innego kanału komunikacji lub gdy wymiana informacji wymaga zaangażowania państw trzecich lub organizacji międzynarodowych lub gdy istnieją obiektywne powody, aby sądzić, że takie zaangażowanie będzie wymagane na późniejszym etapie. Odniesienie do SIENA należy rozumieć jako mające zastosowanie również do aplikacji będącej jej następcą, w przypadku gdy SIENA zostanie nią zastąpiona.
- (20) Z uwagi na szybkość, z jaką przestępcy przekazują mienie pochodzące z działalności przestępczej między jurysdykcjami, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby biura ds. odzyskiwania mienia szybko wymieniały informacje niezbędne do wykonywania swoich zadań. W wyjątkowych przypadkach może być obiektywnie uzasadnione, aby biura ds. odzyskiwania mienia odmówiły udzielenia informacji innemu takiemu biur, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji, jeżeli zaszkodziłoby to interesom bezpieczeństwa narodowego państwa członkowskiego, w którym znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji, zagroziłoby trwającym postępowaniom przygotowawczym lub operacjom wywiadowczym, stanowiłoby bezpośrednie zagrożenie dla życia lub integralności cielesnej osoby lub gdyby było to wyrażnie nieproporcjonalne lub nieistotne w stosunku do celów, do których zwrócono się o te informacje. Oceniając zgodność z zasadami konieczności i proporcjonalności, biura ds. odzyskiwania mienia powinny dokładać należytej staranności, w tym w odniesieniu do poszanowania praw podstawowych.
- (21) Zabezpieczenie i konfiskata w rozumieniu niniejszej dyrektywy są niezależnymi pojęciami, co nie powinno uniemożliwić państwom członkowskim wykonywania niniejszej dyrektywy przy wykorzystaniu instrumentów, które zgodnie z prawem krajowym zostałyby uznane za kary lub środki innego rodzaju.

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW (Dz.U. L 135 z 24.5.2016, s. 53).

- (22) Konfiskata prowadzi do ostatecznego pozbawienia mienia. Jednak warunkiem wstępnym konfiskaty może być zachowanie mienia, które jest często niezbędne do skutecznego wykonania nakazu konfiskaty. Zachowanie mienia odbywa się w drodze jego zabezpieczenia. Aby zapobiec zniknięciu mienia, należy przyznać właściwym organom w państwach członkowskich, w skład których mogą wchodzić biura ds. odzyskiwania mienia, uprawnień do podejmowania natychmiastowego działania, mogącego mieć postać nakazu, w celu zachowania tego mienia do czasu wydania nakazu zabezpieczenia. Z uwagi na wyjątkowy charakter takiego działania państwa członkowskie powinny ograniczyć jego obowiązywanie w czasie.
- (23) W przypadkach gdy właściwe organy nie są w stanie podjąć natychmiastowego działania, państwa członkowskie powinny umożliwić podjęcie takiego działania biur ds. odzyskiwania mienia. Działanie takie może być konieczne w szczególności wtedy, gdy – na wniosek biura ds. odzyskiwania mienia w innym państwie członkowskim – dane biuro ds. odzyskiwania mienia wysledziło i zidentyfikowało mienie, które może bardzo szybko zniknąć (takie jak kryptoaktywa), oraz gdy właściwe organy państwa członkowskiego, w którym znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji, nie są w stanie podjąć natychmiastowego działania z racji tego, że w tym państwie członkowskim nie toczy się postępowanie przygotowawcze. Biura ds. odzyskiwania mienia powinny być w stanie zachować to mienie do czasu, kiedy możliwe będzie wydanie europejskiego nakazu zabezpieczenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1805.
- (24) Z uwagi na to, że nakazy zabezpieczenia stanowią ingerencję w prawo własności, takich środków tymczasowych nie należy utrzymywać w mocy dłużej niż jest to konieczne do zapewnienia dostępności mienia na wypadek ewentualnej późniejszej konfiskaty. Utrzymywanie w mocy takich środków tymczasowych może wymagać kontroli przez sąd krajowy w celu zapewnienia, aby cel tych środków, jakim jest zapobieżenie zniknięciu mienia, pozostawał aktualny.
- (25) Środki zabezpieczenia powinny pozostawać bez uszczerbku dla możliwości uznania danego mienia za dowód w trakcie postępowania, pod warunkiem że zostanie ono następnie udostępnione w celu skutecznego wykonania nakazu konfiskaty. Mienie może zostać zabezpieczone w związku z postępowaniem karnym również w celu jego ewentualnego późniejszego zwrotu lub w celu zapewnienia środków na potrzeby rekompensaty szkód powstałych w wyniku przestępstwa.
- (26) Oprócz środków konfiskaty, które umożliwiają organom pozbawianie przestępców narzędzi lub korzyści pod warunkiem wydania prawomocnego wyroku skazującego, konieczne jest umożliwienie konfiskaty mienia stanowiącego równowartość takich narzędzi lub korzyści w celu przejęcia mienia stanowiącego równowartość narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa, w przypadku gdy skonfiskowanie takich narzędzi i korzyści jest niemożliwe. W stosownych przypadkach zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskie mogą zdefiniować konfiskatę mienia o równoważnej wartości jako uzupełniającą lub alternatywną względem konfiskaty narzędzi i korzyści.
- (27) Przy wykonywaniu niniejszej dyrektywy w zakresie konfiskaty mienia, którego wartość odpowiada wartości narzędzi, powinny mieć zastosowanie stosowne przepisy, jeżeli – w związku ze szczególnymi okolicznościami danej sprawy – środek w postaci takiej konfiskaty jest proporcjonalny, z uwzględnieniem w szczególności wartości danych narzędzi. Państwa członkowskie mogą również uwzględnić, czy i w jakim zakresie skazany ponosi odpowiedzialność za niemożność konfiskaty narzędzi.
- (28) Powszechną i często stosowaną praktyką służącą uniknięciu konfiskaty jest przekazywanie mienia lub korzyści przez podejrzanego lub oskarżonego świadomej tego osobie trzeciej. Nabycie przez osobę trzecią odnosi się na przykład do sytuacji, w których osoba trzecia nabyła mienie – bezpośrednio lub pośrednio, na przykład przez pośrednika – od podejrzanego lub oskarżonego, w tym w przypadku sprawstwa polecającego lub kierowniczego lub popełnienia przestępstwa na rzecz podejrzanego lub oskarżonego, oraz jeżeli oskarżony nie posiada mienia, które można skonfiskować. Konfiskata taka powinna być możliwa przynajmniej w przypadkach, w których ustalono, że stosowne osoby trzecie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że celem przekazania lub nabycia mienia było uniknięcie konfiskaty. To, czy osoba trzecia posiadała lub powinna była posiadać taką wiedzę, należy oceniać na podstawie konkretnych faktów i okoliczności, w tym gdy przekazanie nastąpiło nieodpłatnie lub w zamian za kwotę znacznie nieproporcjonalną do wartości rynkowej, gdy mienie zostało przekazane blisko powiązanim stronom lub pozostało pod faktyczną kontrolą podejrzanego lub oskarżonego. Przekazanie mienia stronom blisko powiązanim z podejrzanym lub oskarżonym może obejmować przekazanie członkom rodziny lub osobom fizycznym, z którymi podejrzanego lub oskarżonego łączą uzgodnienia prawne lub wszelkie inne bliskie stosunki biznesowe, lub przekazanie osobom prawnym, w których organach administracyjnych, kierowniczych lub nadzorczych zasiada podejrzanym lub oskarżonym lub członek jego rodziny. Przepisy dotyczące konfiskaty w stosunku do osób trzecich

powinny dotyczyć zarówno osób fizycznych, jak i osób prawnych, bez uszczerbku dla prawa osób trzecich do bycia wysłuchanym, w tym prawa do wystąpienia z roszczeniem dotyczącym własności danego mienia. W każdym przypadku prawa osób trzecich działających w dobrej wierze powinny być chronione zgodnie z prawem krajowym.

- (29) Organizacje przestępcze biorą udział w różnorodnej działalności przestępczej. Aby skutecznie zwalczać przestępczość, mogą zaistnieć sytuacje, w których właściwe jest dokonanie w następstwie wyroku skazującego za przestępstwo, które może przynieść korzyści majątkowe, konfiskaty nie tylko mienia powiązanego z danym przestępstwem, w tym korzyści pochodzących z przestępstwa lub narzędzi służących do jego popełnienia, lecz także dodatkowego mienia, jeżeli sąd ustali, że pochodzi ono z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. Taka konfiskata rozszerzona powinna być możliwa, jeżeli sąd upewnił się, że dane mienie pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa, bez wymogu skazania za takie czyny. Dany czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa może obejmować każdy rodzaj przestępstwa. Nie ma wymogu udowodnienia indywidualnych przestępstw, ale sąd musi upewnić się, że dane mienie pochodzi z takiego czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. W tym zakresie sąd musi rozważyć szczególne okoliczności sprawy, w tym okoliczności faktyczne i dostępne dowody, w oparciu o które można wydać orzeczenie o konfiskacie rozszerzonej. Nieproporcjonalność mienia danej osoby do jej legalnych dochodów może stanowić okoliczność faktyczną stanowiącą podstawę do stwierdzenia przez sąd, iż mienie to pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. Państwa członkowskie mogą również wprowadzić wymóg dotyczący określonego przedziału czasowego, w trakcie którego mienie może zostać uznane za pochodzące z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa.
- (30) Konfiskata powinna być możliwa wówczas, gdy wydanie prawomocnego wyroku skazującego nie jest możliwe z powodu choroby, ucieczki lub śmierci podejrzanego lub oskarżonego. Konfiskata powinna być możliwa również w przypadku, gdy okres przedawnienia przewidziany w prawie krajowym w przypadku stosownych przestępstw wynosi mniej niż 15 lat i upłynął po wszczęciu postępowania karnego. W takich przypadkach konfiskata powinna być dozwolona jedynie wówczas, gdyby postępowanie karne mogło doprowadzić do wydania prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, gdyby nie zaistniały takie okoliczności, przynajmniej w odniesieniu do przestępstw, które mogłyby prowadzić, pośrednio lub bezpośrednio, do powstania znacznych korzyści majątkowych, oraz w przypadkach gdy sąd upewnił się, że narzędzia, korzyści lub mienie podlegające konfiskacie pochodzą z tego przestępstwa lub są z nim pośrednio lub bezpośrednio powiązane. W przypadku choroby oraz ucieczki możliwość przeprowadzenia w państwach członkowskich postępowania zaocznego byłaby wystarczająca do wypełnienia obowiązku polegającego na umożliwieniu takiej konfiskaty. Należy pamiętać, że organy międzynarodowe stwierdziły, że konfiskata przy braku wyroku skazującego może posłużyć do rozwiązania problemu przeszkód dla konfiskaty nielegalnych zysków wynikających z immunitetu i amnestii.
- (31) Do celów niniejszej dyrektywy za chorobę należy uznać przedłużającą się niezdolność podejrzanego lub oskarżonego do uczestniczenia w postępowaniu karnym, w wyniku czego istnieje ryzyko, że upłyną terminy przedawnienia ustanowione w prawie krajowym w odniesieniu do odpowiedzialności karnej i postępowanie to nie będzie mogło dalej się toczyć.
- (32) W sytuacjach, w których środki konfiskaty określone w art. 12–15 nie są stosowane z przyczyn prawnych lub faktycznych określonych przez prawo krajowe, nadal powinna być możliwa konfiskata mienia, które zostało zidentyfikowane lub – w przypadkach gdy krajowy system prawny wymaga zabezpieczenia – zabezpieczone w ramach postępowania przygotowawczego w sprawie przestępstwa, na podstawie okoliczności wskazujących, że mienie to może pochodzić z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. Mienie takie powinno zostać skonfiskowane wówczas, gdy sąd upewni się, że mienie to pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa popełnionego w ramach udziału w organizacji przestępczej i gdy czyn ten może przynieść, pośrednio lub bezpośrednio, znaczne korzyści majątkowe. Przy ustalaniu, czy czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa może prowadzić do powstania znacznych korzyści majątkowych, państwa członkowskie mogą brać pod uwagę wszystkie istotne okoliczności, w tym sposób działania, na przykład to, czy warunkiem uznania danego czynu za przestępstwo jest jego popełnienie w ramach przestępczości zorganizowanej lub z zamiarem uzyskiwania stałych zysków z przestępstw. Państwa członkowskie powinny umożliwić konfiskatę takiego nielegalnego majątku, jeżeli postępowanie przygotowawcze, w którym zidentyfikowano mienie, dotyczy przestępstwa objętego zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, zagrożonego karą pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej czterech lat. Warunek ten zapewnia, aby możliwość konfiskaty nielegalnego majątku istniała w przypadku postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw uznanych za dostatecznie poważne.

- (33) Stosując krajowe przepisy wykonujące niniejszą dyrektywę, właściwe organy krajowe mogą zdecydować, że nie będą nakazywały konfiskaty nielegalnego majątku lub jej wykonywały, gdy w danym przypadku zastosowanie norm określonych w niniejszej dyrektywie byłoby oczywiście nieracjonalne lub nieproporcjonalne. Państwa członkowskie mogą również wprowadzić wymóg dotyczący określonego przedziału czasowego, w trakcie którego mienie można uznać za pochodzące z takiego czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa. Państwa członkowskie powinny zapewnić poszanowanie odpowiednich praw procesowych osoby, której dotyczy nakaz. Prawa osób trzecich działających w dobrej wierze powinny być chronione zgodnie z prawem krajowym.
- (34) Udowodnienie, że zostało popełnione indywidualne przestępstwo, nie powinno stanowić warunku wstępnego konfiskaty nielegalnego majątku, niemniej jednak muszą istnieć wystarczające fakty i okoliczności, aby sąd mógł się upewnić, że dane mienie pochodzi z przestępstwa. Dany czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa może obejmować każdy rodzaj przestępstwa popełnionego w ramach udziału w organizacji przestępczej i mogącego przynieść znaczne korzyści majątkowe, co sprawiałoby, że przestępstwo to miałoby charakter poważny. Przy ustalaniu, czy dane mienie powinno zostać skonfiskowane, sądy krajowe powinny brać pod uwagę wszystkie istotne okoliczności danej sprawy, w tym dostępne dowody i szczególne okoliczności faktyczne, takie jak to, że wartość mienia jest znacznie nieproporcjonalna w stosunku do legalnego dochodu danej osoby. Inną istotną okolicznością może być brak wiarygodnego legalnego źródła mienia, ponieważ zazwyczaj można wskazać pochodzenie legalnie nabytego mienia. Istotne mogą być również związki danej osoby z działalnością organizacji przestępczej, jak również okoliczności, takie jak sytuacja, w której doszło do znalezienia mienia, lub okoliczności wskazujące na udział w działalności przestępczej. Oceny należy dokonywać indywidualnie dla każdego przypadku w zależności od okoliczności danej sprawy. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość postanowienia, że konfiskata nielegalnego majątku będzie możliwa, gdy postępowanie karne zostało umorzona, lub że będzie można nakazać taką konfiskatę niezależnie od postępowania karnego w sprawie danego przestępstwa.
- (35) Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwom członkowskim przyjmowania środków umożliwiających konfiskatę nielegalnego majątku w związku z innymi przestępstwami lub okolicznościami. Przedmiot niniejszej dyrektywy jest ograniczony do postępowania w sprawach karnych, w związku z czym niniejszej dyrektywy nie stosuje się do środków konfiskaty w postępowaniu w sprawach cywilnych, które to środki mogły zostać wdrożone przez państwa członkowskie.
- (36) Śledzenie i identyfikacja mienia, które ma zostać zabezpieczone i skonfiskowane, powinno być możliwe nawet po wydaniu prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo lub po przeprowadzeniu postępowania dotyczącego konfiskaty bez uprzedniego wyroku skazującego. Nie uniemożliwia to państwom członkowskim ustalania rozsądnych terminów po wydaniu prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia w postępowaniu dotyczącym konfiskaty bez uprzedniego wyroku skazującego, po upływie których śledzenie i identyfikacja nie byłyby już możliwe.
- (37) Biorąc pod uwagę fakt, że działalność przestępcza może wyrządzić ogromne szkody ofiarom, niezbędna jest ochrona praw ofiar, wraz z prawem do rekompensaty i zwrotu mienia. Państwa członkowskie powinny zatem podjąć odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby w ramach postępowań mających na celu śledzenie, zabezpieczenie i konfiskatę mienia – w tym w sprawach transgranicznych – były brane pod uwagę roszczenia ofiar dotyczące zwrotu mienia i rekompensaty, podnoszone przeciwko osobie podlegającej środkowi konfiskaty w wyniku popełnienia przestępstwa. Ponadto, aby ułatwić rekompensatę i zwrot mienia na rzecz ofiar, należy ułatwić śledzenie mienia, które może stać się przedmiotem takich roszczeń, a także wymianę informacji między organami właściwymi do śledzenia mienia i organami właściwymi do orzekania w sprawie roszczeń ofiar lub wykonywania takich orzeczeń.
- (38) Ponowne wykorzystanie skonfiskowanego mienia w ramach społeczeństwa wysyła do niego wyraźny sygnał dotyczący znaczenia wartości takich jak sprawiedliwość i legalność, potwierdza znaczenie praworządności w społecznościach bardziej bezpośrednio dotkniętych przestępczością zorganizowaną i buduje ich odporność na infiltrację przestępczą w ich tkankę społeczną i gospodarczą, co zaobserwowano w tych państwach członkowskich, które już przyjęły takie środki dotyczące ponownego wykorzystania skonfiskowanego mienia w ramach społeczeństwa. Zachęca się zatem państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych środków, aby umożliwić wykorzystywanie skonfiskowanego mienia w interesie publicznym lub do celów społecznych, w ten sposób, aby skonfiskowane mienie mogło pozostać własnością państwową do celów sprawiedliwości, egzekwowania prawa, służby publicznej oraz do celów społecznych lub gospodarczych lub mogło zostać przekazane władzom gminy lub regionu, w których mienie to się znajduje, aby władze te mogły wykorzystywać je do takich celów, w tym przekazać je organizacjom wykonującym prace w interesie społecznym. Wykorzystywanie skonfiskowanego mienia do takich celów pozostaje bez uszczerbku dla autonomii budżetowej państw członkowskich.

- (39) Państwa członkowskie powinny także mieć możliwość wykorzystywania skonfiskowanego mienia do zasilenia mechanizmów służących wspieraniu państw trzecich dotkniętych sytuacjami, w odpowiedzi na które zastosowano unijne środki ograniczające, o ile popełnione przestępstwo ma bezpośredni lub pośredni związek z tą sytuacją. Komisja powinna ułatwiać współpracę między państwami członkowskimi oraz z państwami trzecimi i mogłaby udzielać wskazówek na temat najskuteczniejszych dostępnych procedur i finansowych mechanizmów wspierania takich państw trzecich, w celu propagowania wykorzystywania do tego celu skonfiskowanych narzędzi, korzyści lub mienia.
- (40) Państwa członkowskie zachęca się do przyjmowania właściwych środków mających na celu zapobieganie nabywaniu mienia – bezpośrednio lub pośrednio, w trakcie rozporządzania nim na podstawie nakazu konfiskaty – przez osoby skazane w postępowaniu karnym, w którym mienie zostało zabezpieczone. Środki takie mogą być ograniczone do mienia powyżej pewnej wartości i mogą obejmować wyłączenie pewnych rodzajów podmiotów z uczestnictwa w sprzedaży mienia, wymóg przedstawienia dokumentacji przez kupującego lub ocenę ewentualnych powiązań kupującego ze skazanym. Państwa członkowskie mogą zastosować takie środki także do sprzedaży zabezpieczonego mienia.
- (41) W celu zapewnienia, aby mienie, które jest lub może być przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub konfiskaty, zachowało swoją wartość ekonomiczną, państwa członkowskie powinny wdrożyć skuteczne środki zarządzania. Środki te obejmują skuteczne zarządzanie podmiotami, takimi jak przedsiębiorstwa, które należy zachować jako przedsiębiorstwa kontynuujące działalność, podejmując jednocześnie środki konieczne do zapewnienia, aby podejrzany lub oskarżony nie czerpał pośrednich ani bezpośrednich korzyści z bieżącej działalności takiego podmiotu, lub, w stosownych przypadkach, środki nadzorcze dotyczących kontroli nad takim podmiotem.
- (42) Jeżeli jest to uzasadnione charakterem mienia, w tym jego wartością lub potrzebą szczególnych warunków zarządzania, ocenę tego, jak zminimalizować koszty zarządzania oraz zachować wartość mienia, należy przeprowadzić podczas przygotowywania wykonania nakazu zabezpieczenia lub najpóźniej bez zbędnej zwłoki po jego wykonaniu. Celem tej oceny jest przedstawienie właściwym organom odpowiednich uwag, które należy uwzględnić przed przyjęciem lub wykonaniem nakazu zabezpieczenia, w trakcie tych czynności lub po nich. Państwa członkowskie mogą udzielać wskazówek dotyczących sposobu przeprowadzania takiej oceny, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących mienia, które ma zostać zabezpieczone, oraz przy zapewnieniu, aby ocena ta nie przeszkodziła w terminowym wykonaniu nakazu zabezpieczenia.
- (43) W sytuacjach, w których można racjonalnie założyć, że zabezpieczone mienie jest mieniem łatwo psującym się lub szybko tracącym na wartości lub mieniem, którego koszty utrzymania są nieproporcjonalne w stosunku do jego oczekiwanej wartości w chwili konfiskaty, lub mieniem, którym zarządzanie jest zbyt trudne lub które jest łatwo zastępowalne, państwa członkowskie powinny umożliwić sprzedaż takiego mienia przed wydaniem nakazu konfiskaty. Zgodnie z prawem krajowym decyzja w sprawie sprzedaży mienia o szczególnym charakterze może podlegać uprzedniemu zatwierdzeniu przez właściwy organ krajowy. Przed podjęciem takiej decyzji państwa członkowskie powinny zapewnić, aby osoba, której ona dotyczy, została powiadomiona, z wyjątkiem przypadków, w których osoba ta uciekła lub nie można ustalić miejsca jej pobytu, oraz miała możliwość bycia wysłuchaną przed dokonaniem sprzedaży, z wyjątkiem przypadków pilnych). Państwa członkowskie powinny przewidzieć możliwość odwołania się od nakazu sprzedaży przyspieszonej. Państwa członkowskie powinny zapewnić możliwość zawieszenia przez sąd wykonania takiego nakazu, na przykład gdy jest to konieczne do zabezpieczenia uzasadnionych interesów osoby, której dotyczy nakaz, w szczególności gdy istnieje ryzyko wyrządzenia nieodwracalnej szkody. Państwa członkowskie mogą ustanowić także możliwość nadania środkowi odwoławczemu skutku zawieszającego na mocy prawa. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość obciążenia właściciela lub beneficjenta rzeczywistego mienia kosztami zarządzania zabezpieczonym mieniem, na przykład jako rozwiązanie alternatywne w stosunku do nakazu sprzedaży przyspieszonej oraz w przypadku wydania prawomocnego wyroku skazującego.
- (44) Państwa członkowskie powinny utworzyć lub wyznaczyć co najmniej jeden właściwy organ, który będzie działał jako biuro ds. zarządzania mieniem, w celu stworzenia wyspecjalizowanych organów, których zadaniem jest zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym w celu skutecznego zarządzania zabezpieczonym mieniem przed konfiskatą i zachowania jego wartości w oczekiwaniu na wydanie prawomocnego orzeczenia w przedmiocie konfiskaty i rozporządzenie mieniem na podstawie takiego orzeczenia. Bez uszczerbku dla wewnętrznych struktur administracyjnych państw członkowskich biura ds. zarządzania mieniem powinny być albo jedynym organem zarządzającym mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym, albo powinny udzielać wsparcia podmiotom zdecentralizowanym zgodnie z krajowymi strukturami zarządzania oraz wspierać właściwe organy w planowaniu. W niniejszej dyrektywie nie określa się prawnego ani instytucjonalnego charakteru biur ds. zarządzania mieniem i pozostaje ona bez uszczerbku dla systemów instytucjonalnych państw członkowskich.

- (45) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) i w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej „EKPC”), zgodnie z wykładnią zawartą w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Niniejszą dyrektywę należy wykonywać zgodnie z tymi prawami i zasadami.
- (46) Nakazy zabezpieczenia i konfiskaty wywierają znaczący wpływ na prawa przysługujące podejrzany i oskarżonym, a w pewnych przypadkach – na prawa przysługujące osobom trzecim lub innym osobom nieobjętym postępowaniem karnym. Aby zagwarantować ochronę praw podstawowych tych osób podczas wykonywania niniejszej dyrektywy zgodnie z prawem do rzetelnego procesu sądowego, prawem do skutecznego środka prawnego i domniemaniem niewinności zapisanymi w art. 47 i 48 Karty, w niniejszej dyrektywie należy określić szczególne zabezpieczenia oraz środki zaskarżenia.
- (47) Osobę, której dotyczy nakaz, należy bez zbędnej zwłoki powiadomić o wydaniu nakazu zabezpieczenia, nakazu konfiskaty i nakazu sprzedaży przyspieszonej. Niemniej jednak państwa członkowskie powinny mieć możliwość zapewnienia właściwym organom prawa do odroczenia powiadomienia o nakazach zabezpieczenia osoby, której dotyczy nakaz, ze względu na potrzeby postępowania przygotowawczego. Celem powiadomienia o takich nakazach jest między innymi umożliwienie osobie, której dotyczy nakaz, zaskarżenia go. W powiadomieniu należy zatem co do zasady określić przyczynę lub przyczyny wydania danego nakazu. W przypadku gdy tożsamość osoby, której dotyczy nakaz, lub miejsce pobytu takiej osoby są nieznane lub jeżeli powiadomienie każdej z osób, których dotyczy nakaz, wiązałoby się z nieproporcjonalnym obciążeniem dla właściwego organu, powinna istnieć możliwość dokonania powiadomienia drogą publicznego ogłoszenia.
- (48) Osoba, której dotyczy nakaz, powinna mieć skuteczną możliwość zaskarżenia nakazu zabezpieczenia, nakazu konfiskaty i nakazu sprzedaży przyspieszonej. W przypadku nakazów konfiskaty, gdy wyczerpane zostały wszystkie znamiona przestępstwa, lecz nie jest możliwe wydanie wyroku skazującego, oskarżony powinien mieć możliwość skorzystania z prawa do bycia wysłuchanym przed wydaniem nakazu, jeżeli jest to możliwe. W przypadku nakazów konfiskaty na podstawie przepisów dotyczących konfiskaty rozszerzonej i konfiskaty nielegalnego majątku okoliczności, które osoba, której dotyczy nakaz, może zakwestionować przed sądem, zaskarżając nakaz konfiskaty, powinny również obejmować szczególne okoliczności faktyczne i dostępne dowody, na podstawie których dane mienie zostało uznane za mienie pochodzące z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa.
- (49) Wykonując niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie mogą postanowić, że w wyjątkowych okolicznościach należy odstąpić od nakazania lub wykonania konfiskaty, w przypadku gdyby zgodnie z prawem krajowym stanowiła ona nadmierne obciążenie dla osoby, której dotyczy nakaz, na podstawie okoliczności danej sprawy.
- (50) Chociaż państwa członkowskie mają obowiązek zapewnienia osobom, których mienia dotyczą środki przewidziane w niniejszej dyrektywie, prawa dostępu do adwokata przez cały czas trwania postępowania w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty, niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na przepisy mające zastosowanie do zapewniania nieodpłatnej pomocy prawnej.
- (51) Niniejszą dyrektywę należy wykonywać bez uszczerbku dla dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE⁽¹⁵⁾, 2012/13/UE⁽¹⁶⁾, 2012/29/UE⁽¹⁷⁾, 2013/48/UE⁽¹⁸⁾, 2014/60/UE⁽¹⁹⁾, (UE) 2016/343⁽²⁰⁾, (UE) 2016/800⁽²¹⁾ oraz (UE) 2016/1919⁽²²⁾.

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U. L 280 z 26.10.2010, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. L 142 z 1.6.2012, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57).

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie prawa dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (Dz.U. L 294 z 6.11.2013, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/60/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie zwrotu dóbr kultury wyprowadzonych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 159 z 28.5.2014, s. 1).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. L 65 z 11.3.2016, s. 1).

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzany lub oskarżonymi w postępowaniu karnym (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 1).

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzany i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz.U. L 297 z 4.11.2016, s. 1).

- (52) Szczególnie ważne jest zapewnienie ochrony danych osobowych zgodnie z prawem Unii w odniesieniu do przetwarzania danych na podstawie niniejszej dyrektywy. Przepisy niniejszej dyrektywy należy zatem dostosować do dyrektywy (UE) 2016/680. W szczególności należy określić, że dane osobowe wymieniane przez biura ds. odzyskiwania mienia ograniczają się do kategorii danych wymienionych w sekcji B pkt 2 załącznika II do rozporządzenia (UE) 2016/794. Dyrektywę (UE) 2016/680 stosuje się do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy krajowe, w szczególności biura ds. odzyskiwania mienia, do celów niniejszej dyrektywy.
- (53) Szczególnie ważne jest zapewnienie ochrony danych osobowych zgodnie z prawem Unii w odniesieniu do wszelkiej wymiany informacji na podstawie niniejszej dyrektywy. W tym celu, w zakresie przetwarzania danych osobowych do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w odniesieniu do środków podejmowanych na podstawie niniejszej dyrektywy stosuje się przepisy o ochronie danych określone w dyrektywie (UE) 2016/680, Dyrektywa (UE) 2016/680 ustanawia przepisy dotyczące ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, zgodnie z zestawem zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych – w szczególności legalności, uczciwości i przejrzystości, ograniczenia celu, minimalizacji danych, dokładności, ograniczenia przechowywania, integralności i poufności, a także odpowiedzialności. W stosownych przypadkach, w szczególności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych przez biura ds. zarządzania mieniem do celów zarządzania mieniem, stosuje się przepisy o ochronie danych określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽²³⁾.
- (54) Skuteczny system odzyskiwania wymaga skoordynowanych działań wielu organów, w tym organów ścigania, wraz z organami celnymi, organami podatkowymi i organami odpowiedzialnymi za odzyskiwanie podatków w zakresie, w jakim są one właściwe do spraw odzyskiwania mienia, biur ds. odzyskiwania mienia, organów sądowych oraz instytucji zarządzających mieniem, w tym biur ds. zarządzania mieniem. Aby zapewnić skoordynowane działanie wszystkich właściwych organów, niezbędne jest opracowanie bardziej strategicznego podejścia do odzyskiwania mienia i promowanie ściślejszej współpracy między odpowiednimi organami, a także uzyskiwanie jasnego ogólnego oglądu wyników odzyskiwania mienia. Niezbędne jest także zapewnienie ściślejszej i skuteczniejszej współpracy między biurami ds. odzyskiwania mienia oraz biurami ds. zarządzania mieniem a ich odpowiednikami w innych państwach członkowskich. W tym celu państwa członkowskie powinny przyjąć krajową strategię odzyskiwania mienia kształtującą działania związane z postępowaniami przygotowawczymi w sprawie przestępstw finansowych, zabezpieczaniem i konfiskatą odpowiednich narzędzi, korzyści lub mienia, zarządzaniem nimi oraz ostatecznym rozporządzeniem nimi, a także powinny regularnie dokonywać przeglądu tej strategii. Państwa członkowskie mogą postanowić o odpowiedniej formie takiej strategii oraz uwzględnić ich ustrój konstytucyjny. W niniejszej dyrektywie należy ustalić elementy, które mają zostać ujęte w takiej strategii, takie jak opis ról i obowiązków wszystkich właściwych organów biorących udział w odzyskiwaniu mienia oraz uzgodnienia dotyczące koordynacji i współpracy między nimi, bez ustalania konkretnego rodzaju informacji, które powinny znaleźć się w tej strategii. Ponadto państwa członkowskie powinny wyposażyć właściwe organy w zasoby niezbędne do skutecznego wykonywania powierzonych im zadań. Właściwe organy należy rozumieć jako organy, którym powierzono wykonywanie zadań przewidzianych w niniejszej dyrektywie i zgodnie z krajowymi strukturami.
- (55) Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby biura ds. zarządzania mieniem, a w stosownych przypadkach biura ds. odzyskiwania mienia oraz inne właściwe organy wykonujące zadania na mocy niniejszej dyrektywy były w stanie szybko uzyskiwać informacje niezbędne do zapewnienia skutecznego zarządzania zabezpieczonym i skonfiskowanym mieniem. W tym celu państwa członkowskie powinny utworzyć sprawne narzędzia, takie jak co najmniej jeden rejestr mienia zabezpieczonego i skonfiskowanego na podstawie niniejszej dyrektywy.
- (56) Aby ocenić skuteczność i wydajność ram związanych z odzyskiwaniem i konfiskowaniem mienia oraz zarządzaniem nim, niezbędne jest gromadzenie i publikowanie porównywalnego minimalnego zestawu właściwych danych statystycznych dotyczących zabezpieczania i konfiskowania mienia oraz zarządzania nim.
- (57) Aby wspierać Komisję w związku z wykonywaniem niniejszej dyrektywy i ułatwiać współpracę między biurami ds. odzyskiwania mienia i biurami ds. zarządzania mieniem, a także aby wymieniać najlepsze praktyki, należy utworzyć sieć współpracy w zakresie odzyskiwania mienia i zarządzania nim. W skład tej sieci powinni wejść przedstawiciele biur ds. odzyskiwania mienia i biur ds. zarządzania mieniem, a powinna przewodniczyć jej Komisja oraz, w stosownych przypadkach, Europol. Komisja może zapraszać do udziału w posiedzeniach tej sieci przedstawicieli Eurojustu, Prokuratury Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (58) Zorganizowane grupy przestępcze działają w wymiarze transgranicznym i coraz częściej nabywają mienie w państwach członkowskich innych niż te, w których mają siedzibę, oraz w państwach trzecich. Biorąc pod uwagę transnarodowy wymiar przestępczości zorganizowanej, współpraca międzynarodowa ma zasadnicze znaczenie dla odzyskiwania zysków i konfiskowania aktywów finansowych umożliwiających przestępcom działalność. Państwa członkowskie powinny zatem zapewnić, aby zarówno biura ds. odzyskiwania mienia, jak i biura ds. zarządzania mieniem w jak największym zakresie współpracowały ze swoimi odpowiednikami w państwach trzecich w celu śledzenia i identyfikowania narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub konfiskaty wydanego w ramach postępowania w sprawach karnych, oraz w celu zarządzania takimi narzędziami i korzyściami lub takim mieniem. Ważne jest, aby państwa członkowskie korzystały z istniejących ram współpracy i były zachęcane do opracowywania lub dostosowywania istniejących umów dwustronnych, do przystępowania do istniejących konwencji wielostronnych lub, w przypadku braku innych uzgodnień, do zawierania nowych umów dwustronnych. Do środków przyjmowanych w tym zakresie stosuje się przepisy o ochronie danych określone w dyrektywie (UE) 2016/680 oraz, w stosownych przypadkach, w rozporządzeniu (UE) 2016/679.
- (59) Biura ds. odzyskiwania mienia i biura ds. zarządzania mieniem powinny również ściśle współpracować z organami i agencjami Unii, w tym z Europolem, Eurojustem i Prokuraturą Europejską, w ramach ich odpowiednich kompetencji i zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi, w zakresie niezbędnym do śledzenia i identyfikowania mienia w toku transgranicznych postępowań przygotowawczych wspieranych przez Europol lub Eurojust lub w toku postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Prokuraturę Europejską. Państwa członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi obowiązkami określonymi w rozporządzeniu Rady (UE) 2017/1939⁽²⁴⁾, powinny zapewnić, aby należące do nich biura ds. odzyskiwania mienia wypełniały odpowiednie obowiązki określone w rozporządzeniu (UE) 2017/1939.
- (60) W celu zapewnienia wspólnego rozumienia oraz minimalnych standardów w zakresie śledzenia i identyfikacji, zabezpieczania, konfiskaty mienia oraz zarządzania nim, w niniejszej dyrektywie należy ustanowić normy minimalne dotyczące odpowiednich środków, a także związane z nimi zabezpieczenia. Przyjęcie norm minimalnych nie oznacza, że państwa członkowskie nie mogą powierzać szerszej zakrojonych uprawnień biurom ds. odzyskiwania mienia lub biurom ds. zarządzania mieniem, ustanowić szerszej zakrojonych przepisów dotyczących zabezpieczania i konfiskaty lub dodatkowych zabezpieczeń na mocy prawa krajowego, pod warunkiem że takie środki i przepisy krajowe nie są sprzeczne z celem niniejszej dyrektywy.
- (61) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie ułatwienie konfiskaty mienia w ramach postępowania w sprawach karnych, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodne z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (62) Ponieważ w niniejszej dyrektywie ustanowiono kompleksowy zbiór norm, które pokrywałyby się z istniejącymi już instrumentami prawnymi, niniejsza dyrektywa powinna zastąpić przyjęte przez Radę wspólne działanie 98/699/WSiSW⁽²⁵⁾, decyzję ramową Rady 2001/500/WSiSW⁽²⁶⁾, decyzję ramową 2005/212/WSiSW, decyzję 2007/845/WSiSW oraz dyrektywę 2014/42/UE w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą.
- (63) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (64) Zgodnie z art. 1 i 2 oraz art. 4a ust. 1 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁵⁾ Wspólne działanie 98/699/WSiSW z dnia 3 grudnia 1998 r., przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie prania brudnych pieniędzy, identyfikacji, wykrywania, zamrażania, zajmowania i konfiskaty narzędzi oraz zysków pochodzących z przestępstwa (Dz.U. L 333 z 9.12.1998, s. 1).

⁽²⁶⁾ Decyzja ramowa Rady 2001/500/WSiSW z dnia 26 czerwca 2001 r. w sprawie prania brudnych pieniędzy oraz identyfikacji, wykrywania, zamrożenia, zajęcia i konfiskaty narzędzi oraz zysków pochodzących z przestępstwa (Dz.U. L 182 z 5.7.2001, s. 1).

- (65) Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 ⁽²⁷⁾ skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię 19 lipca 2022 r. ⁽²⁸⁾,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie ustanawia się normy minimalne dotyczące śledzenia i identyfikacji, zabezpieczania i konfiskaty mienia oraz zarządzania nim w ramach postępowania w sprawach karnych.

Niniejszą dyrektywę stosuje się bez uszczerbku dla środków zabezpieczenia i konfiskaty w ramach postępowań w sprawach cywilnych lub postępowań administracyjnych.

Artykuł 2

Zakres

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do przestępstw objętych:
 - a) decyzją ramową 2008/841/WSiSW;
 - b) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 ⁽²⁹⁾;
 - c) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE ⁽³⁰⁾;
 - d) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE ⁽³¹⁾;
 - e) decyzją ramową Rady 2004/757/WSiSW ⁽³²⁾;
 - f) konwencją sporządzoną na podstawie artykułu K.3 ust. 2 lit. c) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej ⁽³³⁾ oraz decyzją ramową Rady 2003/568/WSiSW ⁽³⁴⁾;
 - g) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 ⁽³⁵⁾;
 - h) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/713 ⁽³⁶⁾;

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁸⁾ Dz.U. C 425 z 8.11.2022, s. 2.

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/541 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie zwalczania terroryzmu i zastępująca decyzję ramową Rady 2002/475/WSiSW oraz zmieniająca decyzję Rady 2005/671/WSiSW (Dz.U. L 88 z 31.3.2017, s. 6).

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

⁽³¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.U. L 335 z 17.12.2011, s. 1).

⁽³²⁾ Decyzja ramowa Rady 2004/757/WSiSW z dnia 25 października 2004 r. ustanawiająca minimalne przepisy określające znamiona przestępstw i kar w dziedzinie nielegalnego handlu narkotykami (Dz.U. L 335 z 11.11.2004, s. 8).

⁽³³⁾ Dz.U. C 195 z 25.6.1997, s. 1.

⁽³⁴⁾ Decyzja ramowa Rady 2003/568/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym (Dz.U. L 192 z 31.7.2003, s. 54).

⁽³⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1673 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie zwalczania prania pieniędzy za pomocą środków prawno-karnych (Dz.U. L 284 z 12.11.2018, s. 22).

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/713 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie zwalczania fałszowania i oszustw związanych z bezgotówkowymi środkami płatniczymi, zastępująca decyzję ramową Rady 2001/413/WSiSW (Dz.U. L 123 z 10.5.2019, s. 18).

- i) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/62/UE ⁽³⁷⁾;
- j) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/40/UE ⁽³⁸⁾;
- k) protokołem przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającym Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej ⁽³⁹⁾;
- l) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ⁽⁴⁰⁾;
- m) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE ⁽⁴¹⁾ oraz dyrektywą 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴²⁾;
- n) decyzją ramową 2002/946/WSiSW i dyrektywą Rady 2002/90/WE;
- o) dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE ⁽⁴³⁾;
- p) dyrektywą (UE) 2024/1226.

2. Niniejszą dyrektywę stosuje się do przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 decyzji ramowej 2008/841/WSiSW, popełnionych w ramach udziału w organizacji przestępczej.

3. Niniejszą dyrektywę stosuje się do przestępstw określonych w innych aktach prawnych Unii, jeżeli akty takie stanowią wyraźnie, że niniejszą dyrektywę stosuje się do tych czynów zabronionych.

4. Przepisy rozdziału II dotyczące śledzenia i identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia stosuje się do przestępstw zdefiniowanych w prawie krajowym, zagrożonych karą co najmniej roku pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „korzyści” oznaczają korzyści majątkowe pochodzące, bezpośrednio lub pośrednio, z przestępstwa, przybierające dowolną formę mienia i obejmujące wszelkie korzyści wynikające z późniejszego ponownego zainwestowania lub przekształcania korzyści bezpośrednich oraz wszelkie wpływy mające wartość;
- 2) „mienie” oznacza mienie każdego rodzaju, materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, w tym kryptoaktywa, oraz dokumenty lub instrumenty prawne w każdej postaci, potwierdzające prawo do takiego mienia lub prawo z nim związane;
- 3) „narzędzia” oznaczają mienie, które zostało użyte lub miało zostać użyte w jakikolwiek sposób, w całości lub w części, do popełnienia przestępstwa;
- 4) „śledzenie i identyfikacja” oznaczają czynności postępowania przygotowawczego podejmowane przez właściwe organy celem określenia narzędzi, korzyści lub mienia mogących pochodzić z działalności przestępczej;
- 5) „zabezpieczenie” oznacza tymczasowy zakaz przekazywania, niszczenia, przetwarzania, przemieszczania mienia lub rozporządzania nim lub tymczasowe przejście pieczy lub kontroli nad mieniem;

⁽³⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/62/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie prawnokarnych środków ochrony euro i innych walut przed fałszowaniem, zastępująca decyzją ramową Rady 2000/383/WSiSW (Dz.U. L 151 z 21.5.2014, s. 1).

⁽³⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/40/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. dotycząca ataków na systemy informatyczne i zastępująca decyzją ramową Rady 2005/222/WSiSW (Dz.U. L 218 z 14.8.2013, s. 8).

⁽³⁹⁾ Dz.U. L 89 z 25.3.2014, s. 10.

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28).

⁽⁴²⁾ Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa, w tym sankcji karnych, za przestępstwa związane z zanieczyszczeniami (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11).

⁽⁴³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku) (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 179).

- 6) „konfiskata” oznacza ostateczne pozbawienie mienia orzeczone przez sąd w związku z przestępstwem;
- 7) „organizacja przestępcza” oznacza organizację przestępczą zdefiniowaną w art. 1 pkt 1 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW;
- 8) „ofiara” oznacza ofiarę zdefiniowaną w art. 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE lub osobę prawną, zgodnie z definicją w prawie krajowym, która doznała krzywdy lub straty majątkowej, bezpośrednio spowodowanej przestępstwem objętym zakresem stosowania niniejszej dyrektywy;
- 9) „beneficjent rzeczywisty” oznacza beneficjenta rzeczywistego zdefiniowanego w art. 3 pkt 6 dyrektywy (UE) 2015/849;
- 10) „osoba, której dotyczy nakaz” oznacza:
 - a) osobę fizyczną lub prawną, przeciwko której wydano nakaz zabezpieczenia lub nakaz konfiskaty;
 - b) osobę fizyczną lub prawną, która jest właścicielem mienia będącego przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty; lub
 - c) osobę trzecią, której prawa w odniesieniu do mienia będącego przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty zostały bezpośrednio naruszone przez ten nakaz;
 - d) osobę fizyczną lub prawną, której mienie podlega sprzedaży przyspieszonej zgodnie z art. 21 niniejszej dyrektywy.

ROZDZIAŁ II

Śledzenie i identyfikacja

Artykuł 4

Postępowanie mające na celu śledzenie mienia

1. W celu ułatwienia współpracy transgranicznej państwa członkowskie wprowadzają środki umożliwiające szybkie śledzenie i identyfikację narzędzi i korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty w toku postępowania w sprawach karnych.
2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także mienie, które jest lub może stać się przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty zgodnie z art. 10 ust. 2 dyrektywy (UE) 2024/1226.
3. W przypadku wszczęcia postępowania przygotowawczego w związku z przestępstwem, które może prowadzić do powstania znacznych korzyści majątkowych, właściwe organy przeprowadzają natychmiast postępowanie mające na celu śledzenie mienia zgodnie z ust. 1. Państwa członkowskie mogą ograniczyć zakres postępowania mającego na celu śledzenie mienia do postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, które mogły zostać popełnione w ramach udziału w organizacji przestępczej.

Artykuł 5

Biura ds. odzyskiwania mienia

1. Każde państwo członkowskie tworzy co najmniej jedno biuro ds. odzyskiwania mienia celem ułatwienia współpracy transgranicznej w związku z postępowaniami mającymi na celu śledzenie mienia.
2. Biura ds. odzyskiwania mienia mają następujące zadania:
 - a) śledzenie i identyfikacja narzędzi, korzyści lub mienia, gdy jest to konieczne, aby wesprzeć inne właściwe organy krajowe odpowiedzialne za prowadzenie postępowań mających na celu śledzenie mienia zgodnie z art. 4 lub Prokuraturę Europejską;
 - b) śledzenie i identyfikacja narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty wydanego przez właściwy organ innego państwa członkowskiego;
 - c) współpraca i wymiana informacji z biurami ds. odzyskiwania mienia innych państw członkowskich oraz Prokuraturą Europejską w zakresie śledzenia i identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty.

3. Aby wykonywać zadania zgodnie z ust. 2 lit. b), biura ds. odzyskiwania mienia są uprawnione do zwracania się do właściwych organów, zgodnie z prawem krajowym, z wnioskiem o współpracę, gdy jest to konieczne do śledzenia i identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia.

4. Biura ds. odzyskiwania mienia są uprawnione do śledzenia i identyfikacji mienia osób i podmiotów objętych unijnymi środkami ograniczającymi, w przypadku, gdy jest to konieczne, aby ułatwić wykrywanie przestępstw, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit. p) niniejszej dyrektywy, na wniosek właściwych organów krajowych oparty na przesłankach i racjonalnych powodach pozwalających sądzić, że zostało popełnione przestępstwo określone w art. 3 dyrektywy (UE) 2024/1226. Uprawnienia takie pozostają bez uszczerbku dla stosownych wymogów i gwarancji proceduralnych ustanowionych w krajowym prawie procesowym, w tym przepisów dotyczących wszczynania postępowania karnego lub, gdy jest to konieczne, wymogu uzyskania zgody organu sądowego.

Artykuł 6

Dostęp do informacji

1. Do celów wykonywania zadań, o których mowa w art. 5, państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia miały dostęp do informacji, o których mowa w niniejszym artykule, w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne do śledzenia i identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia miały natychmiastowy i bezpośredni dostęp do następujących informacji, o ile informacje te są przechowywane w scentralizowanych lub wzajemnie połączonych bazach danych lub rejestrach prowadzonych przez organy publiczne:

- a) krajowych rejestrów nieruchomości lub elektronicznych systemów wyszukiwania danych oraz rejestrów gruntów i katastralnych;
- b) krajowych rejestrów obywatelstwa i ewidencji ludności prowadzonych w odniesieniu do osób fizycznych;
- c) krajowych rejestrów pojazdów silnikowych, statków powietrznych i jednostek pływających;
- d) rejestrów handlowych, w tym rejestrów działalności gospodarczej i spółek;
- e) krajowych rejestrów zawierających informacje o beneficjentach rzeczywistych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849 oraz danych dostępnych poprzez integrację rejestrów zawierających informacje o beneficjentach rzeczywistych zgodnie z tą dyrektywą;
- f) scentralizowanych rejestrów rachunków bankowych zgodnie z dyrektywą (UE) 2019/1153.

3. Do celów ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły szybko uzyskać, natychmiast i bezpośrednio albo na wniosek, następujące informacje:

- a) dane podatkowe, w tym dane będące w posiadaniu organów podatkowych i skarbowych;
- b) krajowe dane dotyczące zabezpieczenia społecznego;
- c) stosowne informacje będące w posiadaniu organów właściwych w zakresie zapobiegania przestępczości, wykrywania lub ścigania przestępstw lub prowadzenia dochodzeń w ich sprawie;
- d) informacje na temat kredytów hipotecznych i pożyczek;
- e) informacje zawarte w krajowych bazach danych dotyczących walut i bazach danych dotyczących wymiany walut;
- f) informacje o papierach wartościowych;
- g) dane celne, w tym informacje dotyczące transgranicznych fizycznych transferów środków pieniężnych;
- h) informacje na temat rocznych sprawozdań finansowych spółek;
- i) informacje na temat przelewów i sald na rachunkach;
- j) informacje na temat rachunków kryptoaktywów i transferów kryptoaktywów zgodnie z definicją w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1113⁽⁴⁴⁾;

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1113 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych i niektórych kryptoaktywów oraz zmiany dyrektywy (UE) 2015/849 (Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 1).

k) zgodnie z prawem Unii, dane przechowywane w wizowym systemie informacyjnym (VIS), systemie informacyjnym Schengen (SIS II), systemie wjazdu/wyjazdu (EES), europejskim systemie informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) oraz w europejskim systemie przekazywania informacji z rejestrów karnych o obywatelach państw trzecich (ECRIS-TCN).

4. W przypadku gdy informacje, o których mowa w ust. 2 i 3, nie są przechowywane w scentralizowanych lub wzajemnie połączonych bazach danych lub rejestrach prowadzonych przez organy publiczne, państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły szybko uzyskać te informacje inną drogą od właściwych instytucji w sposób uproszczony i znormalizowany.

5. Państwa członkowskie mogą postanowić, że dostęp do informacji, o których mowa w ust. 3 lit. a), b) i c), udzielany jest na wniosek zawierający uzasadnienie oraz że można odmówić realizacji takiego wniosku, jeżeli udzielenie informacji stanowiących przedmiot wniosku:

a) zagrażałoby pomyślnemu zakończeniu trwającego postępowania przygotowawczego;

b) byłoby wyraźnie nieproporcjonalne do uzasadnionych interesów osoby fizycznej lub prawnej w odniesieniu do celów, do których zwrócono się z wnioskiem o dostęp; lub

c) obejmowało informacje dostarczone przez inne państwo członkowskie lub państwo trzecie, a uzyskanie zgody na ich dalsze przekazywanie jest niemożliwe.

6. Dostęp do informacji, o których mowa w niniejszym artykule, pozostaje bez uszczerbku dla gwarancji proceduralnych ustanowionych w prawie krajowym, w tym, gdy jest to konieczne, dla wymogu uzyskania zgody organu sądowego.

Artykuł 7

Warunki uzyskania dostępu do informacji przez biura ds. odzyskiwania mienia

1. Dostępu do informacji, o których mowa w art. 6, udziela się indywidualnie w każdym przypadku, członkom personelu specjalnie wyznaczonym i upoważnionym do uzyskiwania dostępu do takich informacji, wyłącznie wówczas, gdy jest to niezbędne i proporcjonalne do wykonywania zadań zgodnie z art. 5.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby personel biur ds. odzyskiwania mienia przestrzegał mających zastosowanie przepisów prawa krajowego dotyczących poufności i tajemnicy zawodowej, a także unijnego dorobku w zakresie ochrony danych. Państwa członkowskie zapewniają, aby personel biur ds. odzyskiwania mienia dysponował specjalistycznymi umiejętnościami i zdolnościami niezbędnymi do skutecznego wykonywania powierzonych mu zadań.

3. Aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły uzyskiwać dostęp do informacji, o których mowa w art. 6, oraz je przeszukiwać, państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych zapewniających poziom bezpieczeństwa danych odpowiadający ryzyku związanemu z ich przetwarzaniem.

Artykuł 8

Monitorowanie dostępu do informacji i ich przeszukiwania przez biura ds. odzyskiwania mienia

Państwa członkowskie zapewniają ewidencjonowanie czynności związanych z dostępem i przeszukiwaniem prowadzonych przez biura ds. odzyskiwania mienia na podstawie niniejszej dyrektywy zgodnie z art. 25 dyrektywy (UE) 2016/680.

Artykuł 9

Wymiana informacji

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby ich biura ds. odzyskiwania mienia udostępniały, na wniosek biura ds. odzyskiwania mienia innego państwa członkowskiego, wszelkie informacje, do których mają one dostęp i które są niezbędne do wykonywania zadań określonych w art. 5, biura ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie takich informacji (zwanemu dalej „biurem ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji”). Możliwe jest wyłącznie przekazanie tych kategorii danych osobowych, które zostały wymienione w sekcji B pkt 2 załącznika II do rozporządzenia (UE) 2016/794, z wyłączeniem kryminalistycznych informacji służących ustaleniu tożsamości wymienionych w sekcji B pkt 2 lit. c) ppkt (v) tego załącznika.

Wszelkie dane osobowe, które mają zostać przekazane, określa się indywidualnie, biorąc pod uwagę ich niezbędność do wykonywania zadań określonych w art. 5, oraz zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/680.

2. Występując z wnioskiem na podstawie ust. 1, biuro ds. odzyskiwania mienia jak najprecyzyjniej podaje następujące informacje:

- a) przedmiot wniosku;
- b) przyczyny wystąpienia z wnioskiem, w tym znaczenie informacji, których dotyczy wniosek, dla śledzenia i identyfikacji stosownego mienia;
- c) charakter postępowania;
- d) rodzaj przestępstwa, którego dotyczy wniosek;
- e) związek między postępowaniem a państwem członkowskim, w którym znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji;
- f) dokładne informacje na temat mienia będącego przedmiotem zainteresowania biura ds. odzyskiwania mienia lub poszukiwanego przez biuro ds. odzyskiwania mienia, takiego jak rachunki bankowe, nieruchomości, pojazdy, jednostki pływające, statki powietrzne, przedsiębiorstwa i inne dobra o dużej wartości;
- g) gdy jest to konieczne do celów identyfikacji osoby fizycznej lub prawnej, którą uważa się za zainteresowaną, dokumenty tożsamości, jeżeli są dostępne, oraz informacje, takie jak, w stosownych przypadkach, imię i nazwisko, nazwę, obywatelstwo i miejsce zamieszkania, krajowe numery identyfikacyjne lub numery zabezpieczenia społecznego, adresy, datę i miejsca urodzenia, datę zarejestrowania, państwo siedziby, udziałowców, siedzibę główną i jednostki zależne;
- h) w stosownych przypadkach umotywowanie pilnego charakteru wniosku.

3. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki, aby umożliwić swoim biurom ds. odzyskiwania mienia udzielanie informacji biurom ds. odzyskiwania mienia innych państw członkowskich bez konieczności występowania z wnioskiem, gdy biura te są w posiadaniu informacji na temat narzędzi, korzyści lub mienia, które uważają za niezbędne do wykonywania zadań określonych w art. 5 przez biuro ds. odzyskiwania mienia w tym innym państwie członkowskim. Udzielając takich informacji, biura ds. odzyskiwania mienia wskazują powody, dla których uznają udzielane informacje za niezbędne.

4. O ile biuro ds. odzyskiwania mienia udzielające informacji zgodnie z ust. 1 lub 3 nie wskazało inaczej, udzielane informacje mogą zostać przedstawione jako dowody przed sądem krajowym lub właściwym organem państwa członkowskiego, w którym znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie tych informacji, zgodnie z procedurami określonymi w prawie krajowym, w tym z przepisami proceduralnymi dotyczącymi dopuszczalności dowodów w postępowaniu w sprawach karnych zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz obowiązkami państw członkowskich określonymi w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia miały bezpośredni dostęp do aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) i wykorzystywały specjalne pola przeznaczone dla biur ds. odzyskiwania mienia w SIENA, odpowiadające informacjom wymaganym zgodnie z ust. 2, lub – w razie potrzeby w wyjątkowych przypadkach – inne bezpieczne kanały wymiany informacji zgodnie z niniejszym artykułem.

6. Biura ds. odzyskiwania mienia mogą odmówić udzielenia informacji biurom ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji, jeżeli istnieją rzeczywiste powody, aby zakładać, że przekazanie takich informacji:

- a) mogłoby zaszkodzić fundamentalnym interesom bezpieczeństwa narodowego państwa członkowskiego, w którym znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji;
- b) mogłoby zagrażać trwającemu postępowaniu przygotowawczemu lub operacji wywiadowczej w sprawie przestępstwa lub stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla życia lub integralności cielesnej osoby fizycznej; lub
- c) byłoby wyraźnie nieproporcjonalne lub nieistotne w odniesieniu do celów, do których wystąpiono z wnioskiem o ich udzielenie.

7. W przypadku gdy biuro ds. odzyskiwania mienia odmawia, zgodnie z ust. 6, udzielenia informacji biurom ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji, państwa członkowskie, w których znajduje się biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano ten wniosek, wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby przedstawione zostało uzasadnienie odmowy oraz aby wcześniej skonsultowano się z biurem ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji. Odmowa może dotyczyć wyłącznie tej części informacji będącej przedmiotem wniosku, do której odnoszą się powody określone w ust. 6, i w stosownych przypadkach nie może wpływać na obowiązek udzielenia pozostałej części tych informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 10***Terminy udzielania informacji**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia odpowiadały na wnioski o udzielenie informacji złożone na podstawie art. 9 ust. 1 jak najszybciej, a w każdym razie w następujących terminach:
 - a) siedmiu dni kalendarzowych – w przypadku wszystkich wniosków, które nie są pilne;
 - b) ośmiu godzin – w przypadku pilnych wniosków dotyczących informacji, o których mowa w art. 6, przechowywanych w bazach danych i rejestrach, do których biura ds. odzyskiwania mienia mają bezpośredni dostęp;
 - c) trzech dni kalendarzowych – w przypadku pilnych wniosków dotyczących informacji, do których biura ds. odzyskiwania mienia nie mają bezpośredniego dostępu.
2. W przypadku gdy informacje będące przedmiotem wniosku złożonego na podstawie ust. 1 lit. b) nie są bezpośrednio dostępne lub gdy wniosek złożony na podstawie ust. 1 lit. a) wiąże się z nieproporcjonalnym obciążeniem dla biura ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji, biuro to może udzielić informacji w późniejszym terminie. W takim przypadku biuro ds. odzyskiwania mienia, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji, natychmiast informuje biuro ds. odzyskiwania mienia, które wystąpiło z wnioskiem o udzielenie informacji, o takim opóźnieniu i udostępnia informacje będące przedmiotem wniosku jak najszybciej, a w każdym razie w terminie siedmiu dni od pierwotnego terminu określonego w ust. 1 lit. a) lub w terminie trzech dni od pierwotnego terminu określonego w ust. 1 lit. b) i c).
3. Bieg terminów określonych w ust. 1 rozpoczyna się w momencie otrzymania wniosku o udzielenie informacji.

*ROZDZIAŁ III***Zabezpieczenie i konfiskata***Artykuł 11***Zabezpieczenie**

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki, aby umożliwić zabezpieczenie mienia w celu zapewnienia jego ewentualnej konfiskaty na podstawie art. 12–16. Środki zabezpieczające obejmują nakazy zabezpieczenia i natychmiastowe działanie.
2. Natychmiastowe działanie należy podjąć, gdy jest to konieczne w celu zachowania mienia do czasu wydania nakazu zabezpieczenia. W przypadku gdy natychmiastowe działanie nie przyjmuje postaci nakazu zabezpieczenia, państwa członkowskie ograniczają obowiązywanie w czasie tego działania.
3. Bez uszczerbku dla uprawnień innych właściwych organów państwa członkowskie umożliwiają biurom ds. odzyskiwania mienia podjęcie natychmiastowych działań zgodnie z ust. 2, w przypadkach gdy istnieje bezpośrednio ryzyko zniknięcia mienia, które biura te wyszły i zidentyfikowały w trakcie wykonywania swoich zadań określonych w art. 5 ust. 2 lit. b). Obowiązywanie takich natychmiastowych działań nie może przekraczać siedmiu dni roboczych.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby środki zabezpieczające były przyjmowane wyłącznie przez właściwy organ i aby uzasadnienie przyjęcia takich środków zostało przedstawione w odpowiedniej decyzji lub odnotowane w aktach sprawy, jeżeli dany środek zabezpieczający nie został nakazany na piśmie.
5. Nakaz zabezpieczenia obowiązuje tylko przez okres konieczny do zachowania mienia ze względu na możliwość późniejszej konfiskaty. Zabezpieczone mienie, które nie ulega późniejszej konfiskacie, zostaje zwolnione bez zbędnej zwłoki z zabezpieczenia. Warunki lub przepisy proceduralne regulujące zwalnianie z zabezpieczenia takiego mienia określa prawo krajowe.

*Artykuł 12***Konfiskata**

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia konfiskaty – w całości lub w części – narzędzi i korzyści pochodzących z przestępstwa, z zastrzeżeniem wydania prawomocnego wyroku skazującego, przy czym podstawą takiej konfiskaty może być również wyrok wydany w wyniku postępowania zaocznego.

2. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia konfiskaty mienia, którego wartość odpowiada wartości narzędzi lub korzyści pochodzących z przestępstwa, z zastrzeżeniem wydania prawomocnego wyroku skazującego, przy czym podstawą takiej konfiskaty może być również wyrok wydany w wyniku postępowania zaocznego. Taka konfiskata może mieć charakter dodatkowy lub alternatywny w stosunku do konfiskaty na podstawie ust. 1.

Artykuł 13

Konfiskata w stosunku do osób trzecich

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia konfiskaty korzyści lub innego mienia o wartości odpowiadającej korzyściom, które podejrzany lub oskarżony przekazał, bezpośrednio lub pośrednio, osobom trzecim lub które osoby trzecie nabyły od podejrzanego lub oskarżonego.

Konfiskata korzyści lub innego mienia, o której mowa w akapicie pierwszym, jest możliwa w przypadku, gdy sąd krajowy ustalił – na podstawie konkretnych faktów i okoliczności sprawy – że dane osoby trzecie wiedziały lub powinny były wiedzieć, że celem przekazania lub nabycia było uniknięcie konfiskaty. Takie fakty i okoliczności obejmują przypadki, gdy:

- a) przekazanie lub nabycie odbyło się nieodpłatnie lub w zamian za kwotę wyraźnie nieproporcjonalną do wartości rynkowej mienia; lub
- b) mienie zostało przekazane ściśle powiązanim stronom, pozostając jednocześnie pod faktyczną kontrolą podejrzanego lub oskarżonego.

2. Ust. 1 nie narusza praw osób trzecich działających w dobrej wierze.

Artykuł 14

Konfiskata rozszerzona

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia konfiskaty, w całości lub w części, mienia należącego do osoby skazanej za popełnienie przestępstwa, w przypadku gdy popełnione przestępstwo może prowadzić, bezpośrednio lub pośrednio – do powstania korzyści majątkowych i w przypadku gdy sąd krajowy upewnił się, że przedmiotowe mienie pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa.

2. Przy ustalaniu, czy dane mienie pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa, należy uwzględnić wszystkie okoliczności sprawy, w tym szczególne okoliczności faktyczne i dostępne dowody, takie jak nieproporcjonalna do legalnego dochodu skazanego wartość jego mienia.

3. Do celów niniejszego artykułu pojęcie „przestępstwa” obejmuje co najmniej przestępstwa wymienione w art. 2 ust. 1–3, w przypadku gdy przestępstwa te są zagrożone maksymalną karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat.

Artykuł 15

Konfiskata bez uprzedniego wyroku skazującego

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia, na warunkach określonych w ust. 2 niniejszego artykułu, konfiskaty narzędzi, korzyści lub mienia, o których mowa w art. 12, lub korzyści lub mienia, które zostały przekazane osobie trzeciej, o których mowa w art. 13, w przypadku gdy niemożliwe jest kontynuowanie wszechstronnego postępowania karnego ze względu na co najmniej jedną z następujących okoliczności:

- a) chorobę podejrzanego lub oskarżonego;
- b) ucieczkę podejrzanego lub oskarżonego;
- c) śmierć podejrzanego lub oskarżonego;
- d) okres przedawnienia dotyczący danego przestępstwa określony w prawie krajowym wynoszący mniej niż 15 lat upłynął po wszczęciu postępowania karnego.

2. Konfiskata bez uprzedniego wyroku skazującego na podstawie niniejszego artykułu musi być ograniczona do przypadków, w których – gdyby nie wystąpiły okoliczności określone w ust. 1 – odpowiednie postępowanie karne mogłoby doprowadzić do wydania wyroku skazującego, przynajmniej za przestępstwa, które mogłyby prowadzić, pośrednio lub bezpośrednio, do powstania znacznych korzyści majątkowych, oraz do przypadków, w których sąd krajowy upewnił się, że narzędzia, korzyści lub mienie podlegające konfiskacie pochodzą bezpośrednio lub pośrednio z danego przestępstwa lub są z tym przestępstwem bezpośrednio lub pośrednio powiązane.

Artykuł 16

Konfiskata nielegalnego majątku związanego z czynem wyczerpującym znamiona przestępstwa

1. W przypadkach gdy zgodnie z prawem krajowym nie można zastosować środków konfiskaty na podstawie art. 12–15 państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia konfiskaty mienia zidentyfikowanego w ramach postępowania przygotowawczego w sprawie przestępstwa, pod warunkiem że sąd krajowy upewnił się, że zidentyfikowane mienie pochodzi z czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa popełnionego w ramach udziału w organizacji przestępczej oraz że czyn ten może prowadzić, bezpośrednio lub pośrednio, do powstania znacznych korzyści majątkowych.
2. Przy ustalaniu, czy mienie, o którym mowa w ust. 1, powinno zostać skonfiskowane, uwzględnia się wszystkie okoliczności sprawy, w tym dostępne dowody i szczególnie okoliczności faktyczne, które mogą dotyczyć tego, że:
 - a) wartość mienia jest znacznie nieproporcjonalna w stosunku do legalnego dochodu osoby, której dotyczy nakaz;
 - b) brak jest wiarygodnego legalnego źródła pochodzenia mienia;
 - c) osoba, której dotyczy nakaz, jest powiązana z osobami powiązаныmi z organizacją przestępczą.
3. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla praw osób trzecich działających w dobrej wierze.
4. Do celów niniejszego artykułu pojęcie „przestępstwa” obejmuje przestępstwa, o których mowa w art. 2 ust. 1–3, w przypadku gdy przestępstwa te są zagrożone maksymalną karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej czterech lat.
5. Państwa członkowskie mogą postanowić, że konfiskata nielegalnego majątku zgodnie z niniejszym artykułem jest możliwa wyłącznie w przypadku, gdy mienie, które ma zostać skonfiskowane, zostało wcześniej zabezpieczone w ramach postępowania przygotowawczego w sprawie przestępstwa popełnionego w ramach udziału w organizacji przestępczej.

Artykuł 17

Skuteczna konfiskata i wykonanie

1. Państwa członkowskie wprowadzają niezbędne środki w celu umożliwienia śledzenia i identyfikacji mienia, które ma być objęte zabezpieczeniem i konfiskatą, również po wydaniu prawomocnego wyroku skazującego lub po przeprowadzeniu postępowania w sprawie konfiskaty zgodnie z art. 15 i 16.
2. Do celów ust. 1 państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy mogły stosować narzędzia śledzenia i identyfikacji, które są tak samo skuteczne jak narzędzia dostępne do celów śledzenia i zabezpieczania mienia na podstawie rozdziału II niniejszej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie mogą zawierać z innymi państwami członkowskimi umowy o podziale kosztów dotyczące wykonywania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty.

Artykuł 18

Rekompensata dla ofiar

1. Państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie środki zapewniające, aby w przypadku gdy w wyniku popełnienia przestępstwa jego ofiary wystąpią z roszczeniami wobec osoby objętej środkiem konfiskaty przewidzianym w niniejszej dyrektywie, roszczenia takie były brane pod uwagę w ramach postępowania mającego na celu śledzenie, zabezpieczanie i konfiskatę mienia.
2. Państwa członkowskie uprawniamy właściwe organy odpowiedzialne za prowadzenie postępowań mających na celu śledzenie mienia zgodnie z art. 4 do udzielania organom odpowiedzialnym za orzekanie w sprawie roszczeń dotyczących zwrotu mienia i rekompensaty i za wykonywanie takich orzeczeń, na wniosek tych organów, wszelkich informacji o zidentyfikowanym mieniu, które mogą okazać się przydatne na potrzeby takich roszczeń. Państwa członkowskie mogą także uprawniamy właściwe organy odpowiedzialne za prowadzenie postępowań mających na celu śledzenie mienia zgodnie z art. 4 do udostępniania takich informacji bez złożenia wniosku o ich udostępnienie.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia mogły śledzić i identyfikować narzędzia i korzyści lub mienie, które są lub mogą się stać przedmiotem orzeczenia w sprawie rekompensaty lub zwrotu mienia na rzecz ofiary, przynajmniej w przypadkach, gdy biura ds. odzyskiwania mienia działają w sprawach transgranicznych zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) i gdy orzeczenie zostało wydane przez sąd właściwy w sprawach karnych w innym państwie członkowskim w trakcie postępowania karnego.

4. W przypadku gdy ofiara ma prawo do zwrotu mienia, które jest lub może stać się przedmiotem środka konfiskaty przewidzianego w niniejszej dyrektywie, państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zwrotu tego mienia na rzecz ofiary na warunkach określonych w art. 15 dyrektywy 2012/29/UE.

5. Państwa członkowskie wprowadzają środki niezbędne do zapewnienia, aby wykonanie środków konfiskaty przewidzianych w niniejszej dyrektywie pozostawało bez uszczerbku dla praw ofiar do uzyskania rekompensaty. Państwa członkowskie mogą postanowić o ograniczeniu takich środków do sytuacji, w których legalny majątek należący do sprawcy nie wystarczy do pokrycia całkowitej kwoty rekompensaty.

Artykuł 19

Dalsze wykorzystanie skonfiskowanego mienia

1. Zachęca się państwa członkowskie do wprowadzania środków niezbędnych do umożliwienia wykorzystania skonfiskowanego mienia, w stosownych przypadkach, w interesie publicznym lub do celów społecznych.

2. Bez uszczerbku dla mających zastosowanie przepisów prawa międzynarodowego państwa członkowskie mogą wykorzystywać narzędzia, korzyści lub mienie skonfiskowane w związku z przestępstwami, o których mowa w dyrektywie (UE) 2024/1226, do zasilania mechanizmów wsparcia państw trzecich dotkniętych sytuacjami, w reakcji na które Unia przyjęła środki ograniczające, w szczególności w przypadku wojny napastniczej. Komisja może udzielać wskazówek dotyczących zasad takiego zasilania.

ROZDZIAŁ IV

Zarządzanie

Artykuł 20

Zarządzanie mieniem i planowanie

1. Państwa członkowskie wprowadzają odpowiednie środki, aby zapewnić skuteczne zarządzanie podmiotami, takimi jak przedsiębiorstwa, które mają zostać zachowane jako podmioty kontynuujące działalność.

2. Państwa członkowskie zachęca się do wprowadzania odpowiednich środków mających zapobiegać nabywaniu mienia w trakcie rozporządzenia nim na podstawie nakazu konfiskaty przez osoby skazane w postępowaniu karnym, w ramach którego mienie to zostało zabezpieczone.

3. Państwa członkowskie zapewniają skuteczne zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym do czasu rozporządzenia nim w następstwie prawomocnego nakazu konfiskaty.

4. Państwa członkowskie zapewniają, aby, gdy jest to uzasadnione charakterem mienia, właściwe organy odpowiedzialne za zarządzanie zabezpieczonym mieniem oceniały konkretne okoliczności związane z mieniem, które może stać się przedmiotem nakazu konfiskaty, aby zminimalizować szacowane koszty zarządzania oraz zachować wartość tego mienia do czasu rozporządzenia nim. Ocenę taką przeprowadza się podczas przygotowywania wykonania nakazu zabezpieczenia lub – najpóźniej – bez zbędnej zwłoki po jego wykonaniu.

5. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby kosztami zarządzania zabezpieczonym mieniem został obciążony, przynajmniej częściowo, beneficjent rzeczywiście.

Artykuł 21

Sprzedż przyspieszona

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby mienie będące przedmiotem nakazu zabezpieczenia mogło zostać przekazane lub sprzedane przed wydaniem prawomocnego nakazu konfiskaty gdy wystąpi co najmniej jeden z następujących przypadków:

a) mienie podlegające zabezpieczeniu jest mieniem łatwo psującym się lub szybko traci na wartości;

- b) koszty przechowywania lub utrzymania mienia są nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do jego wartości rynkowej;
 - c) zarządzanie mieniem wymaga specjalnych warunków i wiedzy fachowej, która nie jest łatwo dostępna.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy wydawaniu nakazu sprzedaży przyspieszonej uwzględniane były interesy osoby, której dotyczy nakaz, w tym to, czy mienie, które ma zostać sprzedane, jest łatwo zastępowalne. Z wyjątkiem przypadków, w których osoba, której dotyczy nakaz, uciekła lub nie można ustalić miejsca jej pobytu, państwa członkowskie zapewniają, aby osoba ta została powiadomiona i, z wyjątkiem przypadków pilnych, miała możliwość bycia wysłuchaną przed dokonaniem sprzedaży mienia. Osobie, której dotyczy nakaz, należy umożliwić zwrócenie się z wnioskiem o sprzedaż mienia.
3. Dochody uzyskane ze sprzedaży przyspieszonej zabezpiecza się do czasu wydania przez sąd orzeczenia o konfiskacie.

Artykuł 22

Biura ds. zarządzania mieniem

1. Każde państwo członkowskie tworzy lub wyznacza co najmniej jeden właściwy organ do pełnienia funkcji biura ds. zarządzania mieniem do celów zarządzania mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym do czasu rozporządzenia nim w następstwie prawomocnego nakazu konfiskaty.
2. Biura ds. zarządzania mieniem mają następujące zadania:
- a) zapewnianie skutecznego zarządzania mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym poprzez bezpośrednie zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym albo przez zapewnianie wsparcia i wiedzy fachowej innym właściwym organom odpowiedzialnym za zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym i planowanie zgodnie z art. 20 ust. 4;
 - b) współpraca z innymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za śledzenie i identyfikację, zabezpieczenie i konfiskatę mienia zgodnie z niniejszą dyrektywą;
 - c) współpraca z innymi właściwymi organami odpowiedzialnymi za zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym w sprawach transgranicznych.

ROZDZIAŁ V

Zabezpieczenia

Artykuł 23

Obowiązek poinformowania osób, których dotyczy nakaz

Państwa członkowskie zapewniają, aby nakazy zabezpieczenia, o których mowa w art. 11, nakazy konfiskaty, o których mowa w art. 12–16, oraz nakazy sprzedaży, o których mowa w art. 21, były bez zbędnej zwłoki przekazywane osobie, której dotyczy nakaz. W nakazach takich przedstawia się uzasadnienie zastosowanego środka oraz prawa i środki odwoławcze dostępne dla osoby, której dotyczy nakaz, zgodnie z art. 24. Państwa członkowskie mogą ustanowić w przypadku właściwych organów prawo do odroczenia przekazania nakazu zabezpieczenia osobie, której dotyczy nakaz, tak długo, jak jest to konieczne w celu niedopuszczenia do zagrożenia postępowania przygotowawczego.

Artykuł 24

Środki odwoławcze

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby, których dotyczą nakazy zabezpieczenia wydane na podstawie art. 11 i nakazy konfiskaty wydane na podstawie art. 12–16, miały prawo do skutecznego środka prawnego oraz do rzetelnego procesu sądowego w celu umożliwienia im ochrony przysługujących im praw.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby osobom, których dotyczy nakaz, i które są podejrzane lub oskarżone, lub osobom, których dotyczy konfiskata na podstawie art. 16, zagwarantowano prawo do obrony, w tym prawo dostępu do akt, prawo do bycia wysłuchanym w kwestiach prawnych i faktycznych oraz, w stosownych przypadkach, prawo do tłumaczenia ustnego i pisemnego.

Państwa członkowskie mogą postanowić, że prawa, o których mowa w akapicie pierwszym, przysługują również innym osobom, których dotyczy nakaz. Państwa członkowskie zapewniają, aby takie inne osoby, których dotyczy nakaz, miały prawo dostępu do akt oraz prawo do bycia wysłuchanym w kwestiach prawnych i faktycznych, a także wszelkie inne prawa procesowe, które są niezbędne do skutecznego wykonywania ich prawa do skutecznego środka odwoławczego. Prawo dostępu do akt może być ograniczone do dokumentów związanych ze środkiem zabezpieczenia lub środkiem konfiskaty, pod warunkiem że osoby, których dotyczy nakaz, mają dostęp do dokumentów niezbędnych do wykonania ich prawa do skutecznego środka odwoławczego.

3. Państwa członkowskie zapewniają osobie, której mienia dotyczy nakaz, skuteczną możliwość zaskarżenia przed sądem nakazu zabezpieczenia wydanego na podstawie art. 11, zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym. W przypadku gdy nakaz zabezpieczenia został wydany przez właściwy organ inny niż organ sądowy, prawo krajowe może stanowić, że nakaz taki musi najpierw zostać przedłożony organowi sądowemu w celu jego zatwierdzenia lub kontroli, zanim będzie mógł zostać zaskarżony przed sądem.

4. W przypadku ucieczki podejrzanego lub oskarżonego państwa członkowskie podejmują wszelkie racjonalne działania w celu zapewnienia skutecznej możliwości wykonywania prawa do zaskarżenia nakazu konfiskaty i ustanawiają obowiązek wezwania danej osoby do stawienia się na postępowaniu w sprawie konfiskaty lub obowiązek podjęcia rozsądnych starań w celu powiadomienia jej o takim postępowaniu.

5. Państwa członkowskie zapewniają osobie, której mienia dotyczy nakaz, skuteczną możliwość zaskarżenia przed sądem nakazu konfiskaty wydanego na podstawie art. 12–16, zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym, w tym podważenia istotnych okoliczności sprawy i dostępnych dowodów, w oparciu o które dokonano ustaleń.

6. Państwa członkowskie zapewniają osobie, której dotyczy nakaz, skuteczną możliwość zaskarżenia nakazu sprzedaży nakazanej na podstawie art. 21 i gwarantują tej osobie wszelkie prawa procesowe niezbędne do wykonywania prawa do skutecznego środka odwoławczego. Państwa członkowskie stanowią, że sąd może zawiesić wykonanie takiego nakazu sprzedaży, jeżeli w przeciwnym razie wystąpiłaby nieodwracalna szkoda dla osoby, której dotyczy nakaz.

7. Osoby trzecie mają prawo wystąpić z roszczeniami wynikającymi z przysługującego im prawa własności lub innych praw rzeczowych, w tym w przypadkach, o których mowa w art. 13.

8. Osoby, których dotyczą środki określone w niniejszej dyrektywie, mają prawo dostępu do adwokata w trakcie całego postępowania w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty. Osoby takie są powiadamiane o tym prawie.

ROZDZIAŁ VI

Ramy strategiczne dotyczące odzyskiwania mienia

Artykuł 25

Krajowa strategia odzyskiwania mienia

1. Do dnia 24 maja 2027 r. państwa członkowskie przyjmują krajową strategię odzyskiwania mienia i aktualizują ją w regularnych odstępach czasu nieprzekraczających pięciu lat.

2. Strategia, o której mowa w ust. 1, obejmuje:

a) elementy dotyczące priorytetów polityki krajowej w tym zakresie oraz cele i środki służące ich realizacji;

b) role i obowiązki właściwych organów, w tym uzgodnienia dotyczące koordynacji i współpracy między nimi;

c) zasoby;

d) szkolenia;

e) środki, jakie w stosownych przypadkach należy podjąć w sprawie wykorzystania skonfiskowanego mienia w interesie publicznym lub do celów społecznych;

- f) działania, jakie należy podjąć w sprawie współpracy z państwami trzecimi;
 - g) uzgodnienia umożliwiające regularną ocenę wyników.
3. Państwa członkowskie przekazują Komisji swoje strategie i wszelkie aktualizacje tych strategii w terminie trzech miesięcy od ich przyjęcia.

Artykuł 26

Zasoby

Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia oraz biura ds. zarządzania mieniem wykonujące zadania określone w niniejszej dyrektywie dysponowały odpowiednio wykwalifikowanym personelem oraz odpowiednimi zasobami finansowymi, technicznymi i technologicznymi niezbędnymi do skutecznego wykonywania ich funkcji związanych z wykonywaniem niniejszej dyrektywy. Bez uszczerbku dla niezależności sądownictwa oraz różnic w organizacji wymiaru sprawiedliwości w całej Unii państwa członkowskie zapewniają, aby personel biorący udział w identyfikacji, śledzeniu oraz odzyskiwaniu i konfiskacie mienia mógł korzystać ze specjalistycznych szkoleń i wymiany najlepszych praktyk.

Artykuł 27

Skuteczne zarządzanie mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym

1. Do celów zarządzania mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. zarządzania mieniem oraz, w stosownych przypadkach, biura ds. odzyskiwania mienia oraz inne właściwe organy wykonujące zadania określone w niniejszej dyrektywie były w stanie szybko uzyskiwać informacje o mieniu zabezpieczonym i mieniu skonfiskowanym, które ma być zarządzane na podstawie niniejszej dyrektywy. W tym celu państwa członkowskie tworzą sprawne narzędzia zarządzania mieniem zabezpieczonym lub mieniem skonfiskowanym, takie jak jeden centralny rejestr lub inne rejestry mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego zgodnie z niniejszą dyrektywą.
2. Do celów ust. 1 państwa członkowskie zapewniają możliwość uzyskania informacji dotyczących:
 - a) mienia będącego przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty, którym zarządza się zgodnie z art. 20 ust. 3, do czasu rozporządzenia nim w następstwie prawomocnego nakazu konfiskaty, w tym danych umożliwiających identyfikację mienia;
 - b) szacunkowej lub rzeczywistej wartości mienia, w stosownych przypadkach, w chwili jego zabezpieczenia, konfiskaty i rozporządzenia nim;
 - c) właściciela mienia, w tym beneficjenta rzeczywistego, jeżeli takie informacje są dostępne;
 - d) krajowego numeru referencyjnego postępowania dotyczącego mienia.
3. W przypadku gdy państwa członkowskie utworzą, na podstawie ust. 1, rejestr mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego, zapewniają, aby organy mające dostęp do tego rejestru były w stanie przeszukiwać go i uzyskiwać informacje dotyczące nazwy organu wprowadzającego informacje do rejestru oraz niepowtarzalnego identyfikatora użytkownika urzędnika, który wprowadził te informacje do rejestru.
4. W przypadku gdy państwa członkowskie utworzą, na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, rejestr mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego, zapewniają, aby informacje, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, były przechowywane tak długo, jak jest to niezbędne do celów ewidencji i ogólnego oglądu mienia zabezpieczonego, skonfiskowanego lub podlegającego zarządzaniu, a w każdym przypadku nie dłużej niż do dnia rozporządzenia mieniem, lub na potrzeby dostarczenia rocznych danych statystycznych, o których mowa w art. 28.
5. W przypadku gdy państwa członkowskie utworzą, na podstawie ust. 1, rejestr mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego, zapewniają, aby wszelkie dane osobowe przechowywane w tym rejestrze mogły być udostępniane i wykorzystywane do celów zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu konfiskaty, lub do celów zarządzania takimi narzędziami, korzyściami lub mieniem, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych.

6. W przypadku gdy państwa członkowskie utworzą, na podstawie ust. 1, rejestr mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego, zapewniają wprowadzenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa danych znajdujących się w rejestrach mienia zabezpieczonego i mienia skonfiskowanego oraz wyznaczają właściwy organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie rejestrami i za wykonywanie zadań administratora określonych w mających zastosowanie przepisach o ochronie danych.

Artykuł 28

Statystyki

Państwa członkowskie regularnie zbierają kompleksowe dane statystyczne od odpowiednich organów oraz prowadzą te statystyki w celu przeglądu skuteczności swoich systemów konfiskaty. Zebrane statystyki przesyła się Komisji każdego roku, do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego, i obejmują one:

- a) liczbę wykonanych nakazów zabezpieczenia;
- b) liczbę wykonanych nakazów konfiskaty;
- c) szacowaną wartość mienia w momencie zabezpieczenia, które zostało zabezpieczone w celu ewentualnej późniejszej konfiskaty;
- d) szacowaną wartość odzyskanego mienia w momencie konfiskaty;
- e) liczbę wniosków o wydanie nakazu zabezpieczenia, który ma zostać wykonany w innym państwie członkowskim;
- f) liczbę wniosków o wydanie nakazu konfiskaty, który ma zostać wykonany w innym państwie członkowskim;
- g) wartość lub szacowaną wartość mienia odzyskanego na skutek wykonania nakazu w innym państwie członkowskim;
- h) wartość skonfiskowanego mienia w porównaniu z jego wartością w momencie zabezpieczenia, w miarę dostępności takich informacji na szczeblu centralnym;
- i) podział liczb i wartości odnoszących się do ust. 1 lit. b) i d) według rodzaju konfiskaty, w miarę dostępności takich informacji na szczeblu centralnym;
- j) liczbę przypadków sprzedaży przyspieszonej, w miarę dostępności takich informacji na szczeblu centralnym;
- k) wartość mienia, które ma zostać ponownie wykorzystane do celów społecznych.

ROZDZIAŁ VII

Współpraca

Artykuł 29

Sieć współpracy w zakresie odzyskiwania i konfiskaty mienia

1. Komisja tworzy sieć współpracy w zakresie odzyskiwania i konfiskaty mienia w celu ułatwiania współpracy między biurami ds. odzyskiwania mienia a biurami ds. zarządzania mieniem oraz współpracy z Europolem w związku z wykonywaniem niniejszej dyrektywy, oraz w celu doradzania Komisji i umożliwiania wymiany najlepszych praktyk w związku z wykonywaniem niniejszej dyrektywy.
2. Komisja może zapraszać do udziału w posiedzeniach sieci, o której mowa w ust. 1, przedstawicieli Eurojustu, Prokuratury Europejskiej oraz, w stosownych przypadkach, Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

Artykuł 30

Współpraca z organami i agencjami Unii

1. Biura ds. odzyskiwania mienia państw członkowskich, w ramach swoich odpowiednich kompetencji i zgodnie z mającymi zastosowanie ramami prawnymi, ściśle współpracują z Prokuraturą Europejską w celu ułatwiania identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty w ramach postępowania w sprawach karnych dotyczącego przestępstw wchodzących w zakres kompetencji Prokuratury Europejskiej.

2. Biura ds. odzyskiwania mienia i biura ds. zarządzania mieniem współpracują z Europol i Eurojustem, zgodnie ze swoimi obszarami kompetencji, w celu ułatwienia identyfikacji narzędzi, korzyści lub mienia, które są lub mogą się stać przedmiotem nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty wydanego przez właściwy organ w toku postępowania w sprawach karnych, w celu umożliwienia zarządzania mieniem zabezpieczonym i mieniem skonfiskowanym.

Artykuł 31

Współpraca z państwami trzecimi

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. odzyskiwania mienia współpracowały, w ramach prawa międzynarodowego, ze swoimi odpowiednikami w państwach trzecich – w możliwie najszerszym zakresie i z zastrzeżeniem mających zastosowanie ram prawnych dotyczących ochrony danych – w celu wykonywania zadań określonych w art. 5.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby biura ds. zarządzania mieniem współpracowały, w ramach prawa międzynarodowego, ze swoimi odpowiednikami w państwach trzecich – w jak największym zakresie i z zastrzeżeniem mających zastosowanie ram prawnych dotyczących ochrony danych – w celu wykonywania zadań określonych w art. 22.

ROZDZIAŁ VIII

Przepisy końcowe

Artykuł 32

Wyznaczone właściwe organy i punkty kontaktowe

1. Państwa członkowskie informują Komisję o organie lub organach wyznaczonych do wykonywania zadań określonych w art. 5 i 22.

2. Państwa członkowskie wyznaczają nie więcej niż dwa punkty kontaktowe w celu ułatwienia współpracy w sprawach transgranicznych między biurami ds. odzyskiwania mienia oraz nie więcej niż dwa punkty kontaktowe w celu ułatwienia współpracy między biurami ds. zarządzania mieniem. Nie jest konieczne, aby takim punktem kontaktowym powierzać zadania określone w art. 5 lub 22.

3. Do dnia 24 maja 2027 r. państwa członkowskie powiadamiają Komisję o właściwym organie lub organach oraz – w stosownych przypadkach – o punktach kontaktowych, o których mowa, odpowiednio, w ust. 1 i 2.

4. Do dnia 24 maja 2027 r. Komisja tworzy rejestr internetowy zawierający wykaz wszystkich właściwych organów oraz wyznaczonych punktów kontaktowych dla każdego właściwego organu. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej i regularnie aktualizuje wykaz organów, o których mowa w ust. 1.

Artykuł 33

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia 23 listopada 2026 r. Niezwłocznie informują one o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego w dziedzinie objętej zakresem niniejszej dyrektywy.

Artykuł 34

Sprawozdawczość

1. Do dnia 24 listopada 2028 r. Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym ocenia wykonanie niniejszej dyrektywy.

2. Do dnia 24 listopada 2031 r. Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym ocenia niniejszą dyrektywę. Komisja uwzględnia informacje przekazane przez państwa członkowskie oraz wszelkie inne istotne informacje związane z transpozycją i wykonaniem niniejszej dyrektywy. Na podstawie tej oceny Komisja podejmuje decyzję o podjęciu odpowiednich działań następczych, w tym w razie potrzeby o skierowaniu wniosku ustawodawczego.

*Artykuł 35***Stosunek do innych instrumentów**

Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla dyrektywy (UE) 2019/1153.

*Artykuł 36***Zastąpienie wspólnego działania 98/699/WSiSW, decyzji ramowych 2001/500/WSiSW i 2005/212/WSiSW, decyzji 2007/845/WSiSW i dyrektywy 2014/42/UE**

1. Wspólnie działanie 98/699/WSiSW, decyzje ramowe 2001/500/WSiSW i 2005/212/WSiSW, decyzja 2007/845/WSiSW i dyrektywa 2014/42/UE zostają zastąpione w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą, bez uszczerbku dla obowiązków tych państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji tych instrumentów do prawa krajowego.
2. W odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do instrumentów, o których mowa w ust. 1, traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy.

*Artykuł 37***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

*Artykuł 38***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Strasburgu dnia 24 kwietnia 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodniczący

M. MICHEL